Poštarina paušalirana

Šumarski List

IZDAJE JUGOSLOVENSKO ŠUMARSKO UDRUŽENJE

Uređuje redakcioni odbor. — Glavni i odgovorni urednik: prof. dr. Aleksandar Ugrenović

Br. 7. Zagreb, 1. jula 1926. God. 50.

Sadržaj:

Šivic: O vztrajnem gospodarstvu. — Манојловић: Методе уређења. — Jugoslovensko tržište drveta. — Матић: Сушење храстика. — Literatura. — Југословенско Шумарско Удружење. — Bilješke. — Личне вијести. — Oglasi.

No. 7 **Revue Forestière** 50 Année

Pour les affaires forestières, de l' industrie et du commerce des bois.
Rédigée par le Comité de Rédaction.
Rédacteur en chef: Prof. dr. Aleksandar Ugrenović
Edition de l' Union Forestière Iougoslave 2 Rue Vukotinović Zagreb, Iougoslavie. — Paraît chaque mois. Conditions de l'abonnement pour l'étranger Din. 120 par an. — Résumés en langue française.

Sommaire:

Šivic: L' exploitation à rendement soutenu. — Manojlović: Les méthodes d' aménagement. — Commerce et industrie. — Dépérissance des chenaies. — Bibliographie. — Union. — Notices. — Nominations et mutations. — Adjudications.

Šumarski list

izlazi svakog prvog u mjesecu na 3—5 tiskanih araka.

Članovi redovni J. Š. U. dobivaju ga besplatno nakon podmirenja članskog god. doprinosa od 50 Din.

Članovi pomagači a) kategorije plaćaju godišnje 25 Din.
b) „ „ „ 100 Din.

Članovi utemeljitelji i dobrotvori dobivaju ga nakon jednokratnog dopriosa od 500 dot. 3000 Din.

Pretplata za nečlanove iznosi godišnje 100 Din.

Pretplata se šalje za članove iz Slovenije na podružnicu J. Š. U. u Ljubljani na ček. broj 11.054 ili po poštnoj nakaznici, za sve ostale pak na ček. J. Š. U. 34.293 ili na adresu blagajnika: Zagreb, Vukotinovićeva ulica 2.

Uredništvo i uprava nalazi se u Šumarskom domu Zagreb, Vukotinovićeva ul. 2. Telefon 6—60.

Za oglase plaća se:

Za stalne oglase (inserate) kao i za dražbene oglase:

1/1 strana 500 (petstotina) Din. 1/4 strane 175 (stosedamdesetpet) Din.
1/2 strane 300 (tristotine) Din. 1/8 strane 90 (devedeset) Din.

Kod trokratnog oglašivanja daje se 15%, kod šesterokratnog 30% i kod dvanaesterokratnog 50% popusta.

Sakupljači oglasa dobivaju nagradu.

Gospodi saradnicima.

Da bi se uredjivanie Šumarskog Lista moglo provesti što lakše i brže, upravljamo ovu molbu gospodi Saradnicima.

Članci: neka obradjuju što savremenije teme, u prvom redu praktična pitanja Teorijski radovi dobro su nam došli. Za prevod treba pribaviti dozvolu autora.

Bilješke: dobro su nam došle o svim važnijim pitanjima i dogadjajima, koji su u vezi sa šumarstvom.

Rukopisi: neka kod članaka obuhvataju otprilike osam do dvanaest štampanih stranica ili multiplum toga broja. Neka su po mogućnosti pisani mašinom ili čitljivo rukom. Pisati treba samo na neparnim stranicama. Sa desne ivice svake stranice treba ostaviti prazan prostor od tri prsta širine. Rečenice treba da su kratke i jasne. Izbor dijalekta i pisma prepušten je piscu. Rukopisi se štampaju onim dijalektom i pismom, kojim su napisani, ukoliko autor izrično ne traži promjenu.

Slike: u prvom redu dobri pozitivi na mat (ne sjajnom) i glatkom (ne hrapavom) papiru — neka ne budu ulijepljeni u tekst već zasebno. Ako se šalju negativi, treba ih zapakovati u čvrste kutije.

Crteži: neka budu izvedeni isključivo tušem (nikako ne tintom) na bijelom (ne žutom) risaćem papiru. Mjerilo na kartama treba označiti samo olovkom.

Honorari: za originalne članke 20 D., za prevode 12·50 D po štampanoj stranici.

Separatni otisci: Moraju se zasebno naručiti. Trošak snosi pisac.

Uredništvo.

O vztrajnem gospodarstvu v gozdih.

(Predavanje ing. Antona Šivic-a na občnem zboru Podružnice J. Š. U. v Ptuju, dne 14. maja 1926.).

Na dnevnem redu današnjega zborovanja je razpravljanje o »liberalizmu v šmarstvu«. Da je ta predmet prišel na dnevni red, je bil povod članek, ki ga je nedavno prinesel »Šumarski list«.

Ne nameravam naštevati vsebine tega članka, tudi ne teoretsko definiinovati pojma — ki je mišljen z izrazom »liberalizem« temveč razpravljati o v z t r a j n e m gospodarstvu v gozdih v tem smislu, kakor ga pojmuje naša dosedanja še vedno veljavna zakonodaja. Tekom razprave bom opozoril na razliko med smiselno vztrajnostjo gozdnega donosa in med liberalizmom v gozdarstvu, ki ne zahteva, da bi gozd prinašal redoma vztrajnih dohodkov.

* * *

Da si more na primer vsakdanji živež zase in za družino sproti nabavljati na trgu, mora imeti trajne denarne dohodke, kdor ni zemljiški posestnik. Kdor pa ima te trajne denarne dohodke, mora imeti gotov minimalen kapital, kojega obresti mu tvorijo dotične potrebne in trajne dohodke. Tistega minimalnega kapitala se ne sme dotakniti, sicer bi se mu trajni dohodki zmanjšali, da celo ponehali bi ti dohodki, ako bi ta kapital docela porabil.

Kdo pa ima kapital naložen? Kapitalisti ga imajo, ki živijo od kuponov in obresti; industrijalci, ki so kapitale investirali; uradniki ga imajo ideelno, ker reprezentirajo njih študije, in delazmožnost neko stalno plačo, vzeto kot letno rento nekega latentnega kapitala.

* * *

S temi skromnimi navadnimi primeri pojasnil sem, da je treba imeti gotov kapital ali gotovo zalogo dobrin, blaga, denarne svote, od katerih je t r a j n a eksistenca ali t r a j n o preživljanje t r a j e n obstanek mogoč in odvisen.

Po tem splošnem uvodnem utemeljevanju trajnosti naj preidem na gozdne posestnike in gozdna posestva. Imam v mislih predvsem privatne gozde, ker je državnih v Sloveniji le malo in so isti itak urejeni po načelih stroge vztrajnosti.

*

G o z d n i posestnik, ki ima družino, bo pazil na to, da bo imel od svojega gozda ako le mogoče t r a j e n užitek, če ne more drugače vsaj v toliko, kolikor se vsakoletne potrebščine drv za gorivo tiče. Ako pa vsakoletnega užitka ne more dobiti iz gozda, bo skrbel, da se mu bo dohodek vsaj v gotovi množini in po gotovih razdobjih čimvečkrat po-

navljal. Zato lahko povsod po Sloveniji opažamo, da prav mnogo kmetskih posestnikov svoj gozd prebiralno uživa. Prebiralni način ukoriščanja jim namreč donaša v kratkih razdobjih dohodek, na katerega stalno računajo. Le v oddaljenih legah in tam, kjer je gozd popolnoma dozorel, ali pa tedaj, ako je posebna sila, mali posestnik poseka in ukoristi mnogo ali vse, kar ima — kar naenkrat. Ako je vse gozdno posestvo naenkrat ukoristil, je posledica temu, da mora iskati in najti dohodkov za nadaljno trajno vsakoletno preživljanje ali eksistenco drugod, ali v kmetiji, ali industriji, v podjetjih, z dninami ali drugače.

Ker bo potreboval za domače gospodarstvo včasi večjih množin porabnega in drugega lesa, mu bo z izpraznjenim gozdom huda predla. Da se taki slučaji ne množe, skuša jih država omejiti s tem, da predpisuje v leta 1922 uzakonjeni naredbi o prijavi sečenj, da je treba dovoljenja tistemu, ki hoče posekati eno četrtino ali še več gozda, na vsem kmetijskem posestvu zrelega za posek. To je v Sloveniji tembolj potrebno, ker je večina gozdov v rokah maloposestnikov.

Maloposestnik, ki ima izsekane gozde, je izgubil trdno podlago, moral bo poprijeti za razna dela, iti v tovarno ali si drugače kako pomagati do kruha.

Njegove gozdne sečine seveda ne smejo ostati prazne, temveč jih bo zopet zasadil in nasadbo pozneje, kolikor potreba nanese, primerno izpopolnil. S tem bo zadostil tudi predpisom, ki jih diktira gozdni zakon.

To zadostitev imenuje gosp. prof. Dr. Ugrenović »produktivno potrajnost« ter jo zagovarja kot zadostno mero v zaščito vseh navadnih in neobremenjenih gozdov in gozdarstva.

* * *

V mislih sem imel doslej male posestnike. Poglejmo, kako je s srednje velikimi in z veleposestniki.

Ostanimo najprej pri srednje velikih gozdnih posestnikih.

Tu bi lahko razločeval med takimi, ki imajo poleg dohodkov od gozda tudi druge dohodke, na pr. od poljedelstva, sadjarstva, vinogradništva, živinoreje, kake poljedeljske industrije itd. in med takimi, kojih glavni eksistenčni faktor je samo gozd in ev. še gozdna industrija.

Pri prvih eksistenca posestnika in posestva ne bo baš zelo trpela, četudi bi imel velik del gozda izsekan, odnosno z mladimi sestoji in kulturami obraščen, ker bo dotlej, da mu gozd zopet dozori (kar traja kakor znano dolga desetletja) lahko ali vsaj za silo živel od donosa drugih panog posestva.

Ako pa ima posestnik ali mali graščak ne le živeti ampak kriti tudi trajne izdatke za poslopja in event. izgube drugih gosp. panog, — le od

gozda samega, bo moral pač istega tako urediti, da ne bo prišel ves gozd naenkrat do ukoriščanja, temveč le manjši kompleksi v gotovih redno ponavljajočih se presledkih. Moral bo torej periodično vztrajno gospodariti.

Ako pa je posestvo dovolj obširno, je pač najbolj umestno, da se letno vztrajno uporišča četudi ne pride pri tem vsako leto enako velika masa do užitka. Velikost mase bo največ odvisna od tega, koliko zrelih ali vsaj dozorevajočih sestojev ima na posestvu v zalogi

Tu so možni raznovrstni slučaji.

Poznam gozdna srednje velika posestva, ki so bila svojčas v velikem obsegu izsekana v presledku kratkih par let. Obširne goljave so sicer pogozdili, nasadbe so dobro uspele in dorasle v mlade sestoje ter imajo sedaj debelino drogovja. Manjši del sestojev, posebno bukovih, ki takrat ni bil izsekan, so sicer po malem od leta do leta izkoriščali, vendar bo tudi ta kmalu porabljen. Kaj bo potem? Vzdrževanja sicer ne potrebnega, ogromnega graščinskega poslopja in drugih izdatkov ni mogoče več pokriti, posojilo najemati dotlej, da bodo gozdni sestoji zreli za ukoristitev, ne kaže radi visokih posojilnih obresti, ki se ne dado pokriti z nizkim obrestovanjem gozdnega kaptala.

Ne bo drugega izhoda, kakor prodati graščino z gozdi vred. Kako pa kupec? Ta zahteva navadno, da se mu kupnina obrestuje. Ako je denar izposodil, zahteval bo visoke rente, da krije obresti in vrača polagoma po obveznosti posojilo. Kako naj to napravi?

Ali mora sekati drogovje — kar ni racionalno in tudi malo izda in je celo nesmiselno — ali pa najti drugače izhoda iz zagate, ki ni drugega, nego parcelacija gozdov ter njih razprodaja, dočim so graščinska poslopja, pristave in pritikline itd. obsojeni, da propadejo.

Pri razprodaji se bo seveda skušalo najprej oddati nearondirane komplekse, kojih izkupilo sicer more zavleči, ne pa preprečiti razpada posestva.

Pri razprodaji pridejo razparcelirani gozdi v roke manjših, toda večinoma imovitejših posestnikov, šibkejši pa ne morejo kupiti ničesar, ker ne morejo plačati.

Preliberalna potrajnost more torej srednja gozdna posestva in njih posestnike včasi popolnoma upropastiti.

* * *

Kako pa je z večjimi in z veleposestvi?

Pri teh se je — največ iz tehniških ozirov ali pa po vzorcu fideikomisov, dalje vsled testamentarnih določb bivših, davno preminulih posestnikov in iz drugih ozirov — ustanovilo vztrajno gospodarjenje.

*

Vsakoletno ukoriščanje je zagotovilo lastnim in drugim okoliškim žagam in drugim lesnim podjetjem vsakoletni trajni obrat, okoličanom pa tudi trajne zaslužke pri sečnji lesa, vožnji lesa do žage, transportu lesnih izdelkov do železnice itd.

Ako bi se način takega gospodarjenja izprevrgel in bi veleposestva prišla v roke takih spekulantov, ki jih hočejo v kratki dobi izsekati in les naenkrat vnovčiti, potem je s takim postopanjem uničena možnost trajnega zaslužka prebivalcev vse okolice, ki so na dotično veleposestvo deset in stoletja navezani in ki se upravičeno lahko zoperstavijo takemu načinu črpanja narodno-gospodarskega premoženja — ravnotako, kakor bi se smeli upreti prebivalci kakega zdravilišča, ako bi prišel kdo in bi jim s takojšnjim popolnim posekom parkov in bližnje okolice izpremenil letovišče v puščoben kraj.

Pri vpeljavi takozvane liberalne vztrajnosti na veleposestvih bi se morale demontirati žage in druge industrijske naprave, okoliški kmetje bi morali prodati del vprežne živine, ki bi je ne rabili več, obubožali bi in iti bi morali v mesta, da si zaslužijo vsakdanji kruh, kjer ga tudi ni vseiej lahko dobiti.

Da se taki izrodki, ki jih občuti širša okolica dotičnih veleposestev, ne pojavljajo, predpisuje gozdna oblast gospodarjenje po gotovom načrtu, ki ga izdela veleposestnik, prilagodivši ga po eni strani svojim lastnim gospodarskim prilikam in potrebam, po drugi strani pa javnim ozirom in gozdorejskim odnošajem.

* * *

Toliko sem hotel povedati o vztrajnem gozdnem gospodarstvu z ozirom na čisto prirodne gospodarske motive, torej na smernice, po katerih se, kolikor more, ravna vsak dober in previden gospodar sam.

Poleg gole gospodarske strani se pa imamo ozirati tudi na določila, ki jih obsegajo pri nas obstoječi z a k o n i.

V tem pogledu moram poudariti, da so se med prevratom nekoliko razlikovali gozdarski predpisi na bivšem Kranjskem od detajlnih predpisov, ki sta jih imeli današnjo Slovenijo deloma tvoreči del bivše Štajerske in manjši del bivše Koroške.

Na bivšem Kranjskem nismo imeli detajlnih deželnih gozdnopolicijskih predpisov o prijavi sečenj, ... temveč so veljali samo predpisi znanega drž. gozd. zakona z leta 1852 (drž. zak. štev. 250), ki so se po pristojni oblasti smotreno izvajali. Vztrajno gospodarstvo, zasigurano z oblastveno potrjenimi gospodarskimi osnovami, je bilo predpisano po gozdnem zakonu samo v onih gozdih, ki so bili obremenjeni s servituti — in teh je bilo malo. Vsled drugih specijalnih predpisov in določb je bilo vztrajno gospodariti tudi s fideikomisi, verskim zakladom, nadar

binskimi gozdi, občinskimi gozdi, itd. (Da je tudi z gozdi, ki so v zaščiti in s takimi, ki so v prepovedi, primerno ravnati, se razume — toda to ne spada strogo v okvir te razprave). Šele leta 1920 izdana naredba bivše deželne vlade za Slovenijo — uzakonjena leta 1922 (Ur. 1. štev. 383/1923) zahteva gospodarske osnove za gozde, ki so pod javno upravo ali pod posebnim javnim nadzorstvom — sestavljene na principu vztrajnosti — ; med te spadajo tudi gozdi, ki so pod udarom agrarne tereforme.

V območju bivše Štajerske in Koroške so imeli sicer že prej specijalne gozdne deželne predpise in sicer na Štajerskem vsled deželnega zakona z dne 28. julija 1898, na Koroškem z dne 1. marca 1885.

V teh predpisih ni posebne določbe o vztrajnem gospodarstvu, pač pa je rečeno, da se lahko sečnje mesto vsako leto, prijavijo z desetletnim sečnim načrtom.

Za Štajersko in Koroško citirana deželna zakona pa sta prenehala pri nas veljati tedaj, ko so bili dotični predpisi s pravkar navedeno naredbo bivše deželne vlade za Slovenijo izenačeni.

Posebni gozdni predpisi nam torej nalagajo, da v gotovih posestvih gospodarimo po oblastveno odobrenih načrtih ali operatih. Ti operati morajo biti sestavljeni za gotove kategorije gozdov na principu strožje vztrajnosti, — kakor omenjeno za fideikomise, župne in druge nadarbine. občinske gozde, in gozde pod javnim nadzorom, za obremenjene gozde, itd. Operati za tiste gozde, ki niso podvrženi vztrajnemu gospodarstvu, predvidevajo pač ukoriščenje na ta način, da so za 10 do 20 letno dobo pritegnjeni v sečni načrt večinoma dozoreli in dozorevajoči gozdi — včasi tudi kaki drugi — iz ozirov na tehnično pravilnejše ali lažje gospodarenje itd. — v detajle se pač ne morem spuščati.

Umevno je, da se morajo gospodarski načrti ozirati tudi na varstvene gozde, na gozde, ležeče v območju potokov hudournikov — in da je ukoriščanje takih gozdov več ali manč omejeno, kakor pač lokalne prilike in oblastno izdani predpisi dopuščajo.

Razen predpisov gozdne zakonodaje smo dobili po prevratu še specijalne predpise, ki jih narekuje agrarna reforma. V kolikor segajo v naše gozdno gospodarstvo in utesnujejo posestnika in posestvo, naj omenim predvsem sledeče:

Uzakonjena naredba z dne 28. 2. 1922, Ur. 1. 402/123, pravi v § 1: V gozdih onih veleposestev, ki spadajo v smislu zakona o prepovedi odsvojitve ali obremenitve veleposestev pod agrarno reformo, je vsaka sečnja preko letnega etata prepovedana.

V gozdih brez normalne zaloge se mora letni etat zmanjšati v toliko, da se v petih letih doseže normalna zaloga; kjer pa te normalne zaloge v

petih letih ni mogoče doseči, določi množino sečnje gozdarski oddelek pokrajinske uprave za Slovenjo, (sedaj velika župana ljubljanske odnosno mariborske oblasti).

Gotove izjeme preko sečne osnove so pač še mogoče po čl. 15 uzakonjene min. naredbe z dne 20. maja 1922, Ur. l. 22/4. iz l. 1922, po ministrstvu za agrarno reformo sporazumno z ministrstvom za šume in rudnike, toda le tedaj, ako to zahtevajo važni javni interesi in če je to v prilog izvedbe agrarne reforme in kolonizacije.

Predpisi agrarne reforme gredo še dalje. Tako predpisuje zakon z dne 28. 2. 1922, Ur. l. štev. 404/123, da je nakazovati kurivo in stavbeni les interesentom agrarne reforme. Predpisuje, da je treba te potrebe kriti iz r e d n e g a e t a t a. Tudi ta predpis nam kaže, da je v posestvih, ki so pod udarom agrarne reforme, gospodariti vztrajno.

Splošni predpisi agrarne reforme določajo, da so podvržena navedenim omejitvam vsa posestva nad 200 ha površine, računši vse kulturne vrste. Torej so med njimi tudi nekatera posestva, ki imajo več kmetijske zemlje a razmeroma malo gozda. Fiksirana ploskev ne dovoljuje nobenega prehoda med agrarne reforme prostimi posestvi 199 ha, ako nimajo maksima poljoprivrede nad 75 ha, — in med udarjenimi, ki obsegajo že 200 ha in več. Tudi se ne dela razlika med vrlo donosnimi v ravnini in na dobrih tleh ležečimi posestvi in med visokogorskimi, ki so ob vegetacijski meji. S tem nam je torej odkazana — četudi jako nedoločena meja — na katerih posestvih bi imeli v z t r a j n o g o s p o d a r i t i.

* * *

Praksa nam kaže, da so gotove izjeme, v katerih je stroga letna vztrajnost ukoriščenja in donosa skoroda nemogoča. To je slučaj pri posestvih, ki imajo preveč zrelega lesa in pri tistih, ki imajo premalo zrelega lesa.

V prvem slučaju se bo moral vsaj v prvem desetletju letni etat zvišati, četudi bo poznejšo dobo zopet manjši, v drugem pa bo seveda narobe.

Dalje je večkrat slučaj, da mamo mlajše sestoje, v katerih rasto stari prečuvci ali gruče starejšega drevja, ki ovirajo razvoj mladine. V takih slučajih je odstranitev starejšega drevja potrebna, četudi se protivi tako sekanje principu vztrajnega gospodarstva na dotičnem posestvu, pač pa je opravičena raz vidik racionalnega gospodarstva.

Baš to stališče je zavzelo lani ministrstvo za šume in rudnike o priliki nekega konkretnega slučaja.

* * *

Končno še nekoliko besedi o p o s t o p k u, po katerem pristojna oblastva urejajo izvrševanje obstoječih predpisov in nadzor nad pravilnim

izvrševanjem. Stvar sicer ne spada strogo v okvir današnje razprave, vendar bo zanimala ne le državnega šumarja, temveč tudi prizadetega lastnika posestva, odnosno njegovega gozdnega upravitelja.

Znano je, da je treba v Sloveniji sečnje od gotovega obsega dalje prijavljati. Znano je tudi, da sečenj, ki se izvršujejo točno po načrtu, odobrenem po pristojnem gozdnem oblastvu, za dobo največ deset let, ni treba prijavljivati.

Postopek, ki je predpisan po prijavljeni sečnji, je opisan v § 8, 9 in 10, ter 11 dotične že citrane naredbe, uzakonjene 28. II. 1922, Ur. l. štev. 383-116 — iz l. 1922 in je precej enostaven.

Gre pa dalje za postopek v slučajih, ko se predloži v odobritev operat ali gospodarski načrt, kojega cilj je določitev sečnega etata za prihodnjih deset — event. dvajset let. Presojo takih elaboratov poveri I. inštančno oblastvo (t. j. sreski poglavar) običajno dvema šumarskima strokovnjakoma, ki predlagata po izvršeni poizvedbi in obravnavi s prizadetim posestnikom, odnosno z njegovim upraviteljem, primerno odločbo odnosno odobrenje ali tudi potrebno premeno, restringiranje itd. Ozirati se je pri tem tudi na agrarnorefomne predpise, predvsem na vztrajnost gozdne produkcije s posebnim ozirom na odnošaje, obstoječe v okolišu dotičnega, pod udarom agrarne reforme stoječega posestva.

Kadar bi etat presegal vztrajno gospodarstvo in torej ne bi odgovarjal rednemu donosu ali z drugimi besedami — prirastku, ki ga daje normalna zaloga lesa ali temeljna substanca, mora takšen etat, ki ga je v operatu in v mnenju strokovnih izvedencev primerno utemeljiti, dobiti po prej opisanih predpisih odobrenje II. inštance to je velikega župana.

Tu je možno dvoje vrst postopanja in sicer:

Dotične, na temelju poizvedbe dognane, ugotovitve in predloge je predložiti II. inštanci v presojo, odnosno odobritev, — kar se je doslej prakticiralo pri ljubljanski oblasti, ali pa postopek, ki je ta, da vso zadevo od konca do kraja obravnava in tudi komisijonira II. instanca, kakor postopa na pr. mariborska oblast.

Vprašanje je, kaj je pravilnejše. V obeh slučajih je dopustna pritožba na ministrstvo za šume in rudnike, ki je v tem pogledu druga in zadnja administrativna inštanca.

V onih primerih pa, kjer odloča I. inštanca — in ne gre za sečnje izven rednega etata, — je pritožbena inštanca veliki župan, zoper kojega razsodbo po administrativni poti ni nadalnje pritožbe.

Mogoče je zoper administrativno drugoinštančno razsodbo velikega župana vložiti le še tožbo pri upravnem sodišču v Celju, zoper razsodbo ministrstva pa tožbo pri državnem svetu v Beogradu.

Presoja o pravilnosti sečnje je teoretično in praktično olajšana povsod, kjer imajo gospodarsko osnovo. Čim točnejša in detajliranejša je

osnova, tem lažji je preudarek in pregled. Težko pa je ugotoviti redni etat tam, kjer nimajo elaboratov, kjer imajo le nekaj površnih podatkov ali celo nič. Posebno v območju ljubljanske oblasti je mnogo takih posestev.

Najtežje in naravnost mučno pa je za oblast postopanje, ako je posestvo prešlo v roke spekulativnega kupca, ki mu ni ležeče na obstanku posestva, temveč le na tem, kako bi vse gozdne sestojine čimprej vnovčil, človeka, ki se ne ozira na obstoječe predpise, ne na okolico, ne na potrebe ljudstva, lokalne industrije, delavstva itd.

* * *

Sklepajoč svoja izvajanja prihajam do sledečega zaključka:

a) Gozdni maloposestnik ne more na mali ploskvi strogo vztrajnogospodariti, ker je odvisen ne le od slučajne gozdne vzrasti, drevesne vrste itd., temveč tudi od raznih drugih faktorjev, ki vplivajo na njegovo kmetijsko gospodarstvo. Zato se od njega zahteva le to, kar mu predpisuje gozdni zakon (na pr. prebiranje v zaščitenih gozdih, pogozditev posekanih ploskev v zakonitih rokih, ohranitev gotove množine dozorevajočega lesa radi eksistenčne možnosti domačije, i. t. d.).

b) Veleposestniki in dotični manjši posestniki, ki jih vežejo predpisi agrarne reforme, morajo vztrajno gospodariti, ako niso dane utemeljene, iz ozirov na racionalno gozdorejo potrebne, po pristojni oblasti dovoljene izjeme.

c) Tisti srednji posestniki, ki niso prisiljeni vztrajno gospodariti, naj se čimbolj približujejo principu vztrajnosti, ker je od njega v veliki meri odvisen obstanek posestva, odnosno dobrobit njih potomcev. Nikakor pa ne gre, da bi ukoriščali gozde neracijonalno (na pr. prezgodaj sekali popolnoma mlade sestoje itd).

d) Dotična posestva, ki so vezana na specijalne predpise, kakor so fideikomisi, ustanove, župne in druge nadarbine, verski zakladi, občine, zadruge, rudniki, s servitutami obremenjeni gozdi, itd., se morajo po dotičnih vztrajnostnih predpisih ravnati.

* * *

Sicer pa previdnega, razumnega in dobrega gospodarja ni treba siliti k vztrajnemu gospodarstvu, ker sam ve, kaj je prav in je sam najbolje čuval svoje in svojcev gozdno premoženje, naj so obstojali predpisi gozdnih zakonov in agrarne reforme ali ne.

Sur la exploitation forestière à rendement soutenu.

Rédaction.

Инж. Милан Манојловић [Нанси]:

Методе уређења у теорији и пракси.

(Свршетак).

Поступак.

Метода, ако се тако сме назвати, почива на књиговодству и инвентару. Инвентар и инвентар што чешћи и што методичнији — никако не процена — то су главна и основне радње. Шумски материјал т. ј. предмет нашег експериментисања јавља се у два облика потпуно различита: стојећи и оборени.

Први стојећи то је технички материјал, то је онај који нарочито интересује таксацију, јер он стварно представља шуму и њиме се она проучава.

Други то је жетва — плод, трговачки материјал који интересује потрошњу.

Стога два подвојена књиговодства: техничко и трговачко: две подвојене контроле:

а) инвентар у правом смислу речи стојећег материјала (инвентар улаза).

б) контрола експлоатације — инвентар напуштеног материјала (излаза).

У првоме — ма како таблице биле пажљиво састављене и ма како се савесно бројио материјал — су елементи процене дакле несигурности.

У другоме је стварна стереометрија. Од различитих поступака произлазе различити резултати.

Нико и никад у пракси не може поставити једначину:

100 куб. м стојећих = 100куб. м оборених

Дендрометри дају ипак само релативне висине, и удаљују се и у најбољим случајевима код највештијих практичара за 3—16% од стварности.

Дебљина коре варира за једну исту врсту за неколико процената, те према начину како се дрво обара стојећи куб. и може се разликовати од стварног за + 2.5 до — 17.5%.

Два материјала дакле немају заједничку меру, па и два књиговодства морају имати празличите елементе рачуна. Стварни кубни метар ће бити јединица која ће изражавати масу добивену стереометријским поступком — то ће бити мера оборених стабала и опште статистике.

Конвенционални кубни метар нешто различит од првога, т.. ј. онај који се добија из локалних таблица — за стојећи дрвни материјал.

За општу статистику, у којој се изводе најважнији рачуни прираста — и у коју улазе како оборени тако и стојећи материјал — све— све ће бити сведено на стварни кубни метар (S. W.) помоћу корекционог фактора, који представља однос стварног кубног метра према куб. метру локалне таблице, која се употребљава за стојећи материјал при томе ће се водити рачуна једино о јаком дрвету (Derbholz) т. ј. сматраће се да чине део главног материјала једино делови инвентарисаног стабла до 7 цм на тањем крају не додавајући ништа за кору..

Периода: оне су кратке 5—6 година; то су стварно ротације.

Раздељење шуме: ничега нарочитог; оделења морају бити што мања као у осталом у свима преборним методама.

Цео систем се састоји у ствари из приложеног рачуна прираста: (Види табеле на стр. 427.—429.).

Дебљински разреди у цм	Почетни материјал (м) Инвентар новембар 1904.		Крајњи Материјал (М) Инвентар Сент. 1910.		(Е) Експлоатација		(М. F.) Свега		(m) васпостављен са М. F.		Преостатак од М. F.		Разлика куб. садржаја или прираст по разреду	
	Број дрвета	Маса S. W.	Број дрвета	Маса S. W.	Број дрвета	Маса S. W.	Број дрвета	Маса S. W.	Број дрвета	Маса S. W.	Број дрвета	Маса		
100	—		1		—		1		1					
90	1		—		—		—		—					
85	1		3		—		3		3					
80	4		5		—		5		5					
75	7		10		1		11		11					
70	12		17		2		19		19					
65	23		31		3		34		34					
60	41		54		2		56		56					
55	64		81		6		87		24		63			
Дебели	153		⟵ Једнакост бројева ⟶						153					

153 дебелих поч. мат. **m** се васпоставља помоћу свих дрвета од 100 до 60 крајњ. мат. М. F. + 24 дрвета од 87 укупно, разреда **55**. Преостатак од **63**, представља прелаз средње категорије у дебелу за одговарајући период. За средњу катег се исто тако поступа, али додавши **m** васпостављеном средњих преостатак дебелих (63 дрвета разреда 55 разуме се са куб. садржајем који су стекли прешавши у дебелу катег. — па се добија овај рачун

	Дрвета дебељ. разреда		**55**						63					
50	112		151		15		166		166					
45	219		242		23		265		265					
40	308		314		35		349		349					
35	39[illegible]		458		61		519		190		329			
	1033		⟵ Једнакост бројева ⟶						1033					

Пошто се број средњих тако васпоставио преостатак од **329** представља прелаз танких у средње и рачун прираста танких изгледа овако

									329					
30	613		555		130		685		685					
25	772		807		162		969		969					
20	1163		1050		206		1256		565		691			
	2548		⟵ Једнакост бројева ⟶						2548					

РАЧУН

Оделење : 1. **(4. пери-**

Категорија	Дебљ. разреди	Почетни материјал Инвентар новемб. 1904.			Крајњи Материјал								
					Инвентар септ. 1910.			Дрво експлоатисано у међувремену два инвентара			Свега		
		Број дрвета	Маса стојећег мат S. W.		Брбј дрвета	Маса стојећег мат S. W.		Број дрвета	Маса стојећег мат S. W.		Број дрвета	Маса стојећег мат S. W.	
Дебела	100	—			1			—			1		
	90	1			—			—			—		
	85	1			3			—			3		
	80	4			5			—			5		
	75	7			10			1			11		
	70	12			17			2			19		
	65	23			31			3			34		
	60	41			54			2			56		
	55	64			81			6			87		
		153	577	18	Исти број дрвета различити кубни садржај								
Средња	50	112			151			15			166		
	45	219			242			23			265		
	40	308			314			35			349		
	35	394			458			61			519		
		1033	1526	87	Исти број дрвета различити кубни садржај								
Танка	30	613			555			130			685		
	25	772			807			162			969		
	20	1163			1050			206			1256		
		2548	1083	67	Исти број дрвета различити кубни садржај								
		3734	3187	72	3779	3540	95	646	463	51	4425	4004	46
		691	816	70									
		4425	4004	42									

ПРИРАСТА

ода). **Површина 13·2010 ха**

Рачун прираста почетног материјала

Дрвета почет. материјала налазе се опет у крајњему мат повећани својим прирастом			Сувишак више катег, који се има додати првој нижој			Прираст за 6 година				Год. прираста по хектару	Постотак тога прираста п. 100
Број	Маса		Број	Маса		По одељу		По хектару			
1	9	70									
—	—	—									
3	21	67									
5	32	20									
11	62	49									
19	94	11									
34	144	82									
56	201	78									
24	71	72	63	188	21						
153	638	49				61	31	4	64	0·[illegible]7	1·77
63	188	28									
166	401	51									
265	502	87									
349	498	67									
190	193	04	329	334	27						
1033	1784	37				257	50	19	50	3·25	2·81
329	334	27									
685	470	04									
969	438	46									
565	152	40	691	186	39	= Прелаз у високу шуму					
2548	1395	17				311	50	23	60	3·93	4·79
3734	3818	03	Прираст. Почет. Мат.			630	31	47	75	7·96	3·29
691	186	39	Прелаз у високу шуму			186	39	14	12	2·35	0·97
4425	4004	42	Укупни прираст			816	70	61	87	10·30	4·26

Укупан износ рубрика М — Е смањен за рубрику м, раван је рубрици прираста. Укупан износ почетног материјала, повећан бројем дрвета који су прешли у високу шуму (т. ј. прелаз стабала испод 20 цм), треба да буде једнак износу рубрике крајњег материјала.

Укупан износ васпостављеног материјала повећан рубриком »прелаза у високу шуму«, мора бити једнак почетном материјалу.

Рачун се завршава извлачењем прираста по хектару, и постотком прираста према почетном материјалу, који прорачунат по простом интересу што се дозвољава за овако кратке периоде.

Сечни приход је за контролну методу предвиђање жетве.

Као што је жетва у агрикултури плод обделавања њива и поља, тако исто и у силвикултури плод узгоја неге и поступка.

Ниједан земљоделац не може да утврди унапред тачно колика ће му бити жетва — може само да предвиди више или мање, али је стварно може констатовати и њоме располагати тек пошто ју је потпуно завршио.

Све је то још много изразитије у силвикултури: прираст, који представља плод узгоја и поступања са шумом — не може се тачно одредити, док не развије своје дејство — према томе сечни приход (ета) је само предвиђање, јаче или слабије мотивисано, за једно краће време — таман онолико колико је потребно да се констатују резултати прираста — дакле 5—6 година.

Сада долази најважније питање: колики ће бити сечни приход, шта је меродавно за његово утврђивање?

Контролисти на то одговарају: предложени ета има бити:

једнак мањи већи	од	прираста

то зависи од сопственика шта жели постићи, и какву шуму жели имати.

Поступак са шумама по контролној методи искључује грубе операције — чисте сече, јаке проредне и прогалне сече. Сечни приход је расподељен према стању сваког оделења, и хитности потребе.

Ако се пак раније није инвентарисало, те се за базу нема још рачун прираста, предвиђања морају бити врло умерена и за што краће време.

Сечни приход одредити по једном умереном постотку, и узимајући за углед статистику сличних суседних шума.

Рачун прираста почеће радити тек од другог инвентара.

То је у главном идеологија контролне методе.

* * *

Контролна метода претрпела је у своје време велике прекоре — много веће него што је заслужила, — од тих прекора неки су се показали сасвим неоправдани, неки су отпали пошто је метода неке слабије стране појачала, док неки остају и дан данас отворени.

Једна од великих незгода и слабих страна Гирновљева поступка то је неизвесност о висини сечног прихода: колики ће бити тај сечни приход — то се нигде и никако не објашњава.

Претпоставимо да се располаже већ и са два и три инвентара, врло брижљивих, претпоставимо дакле да располажемо и са два и три упоредна рачуна прираста и његова постотка — колико ћемо сећи: прираст, мање или више од њега? Тумачење бројева је потпуно индивидуално и слободно — то значи кројити шуму према свом схватању, или укусу, или моменталним потребама — контролисте искључују свако грубо поступање са шумом додуше — али је претпоставка разумљива, кад метода не поставља никаков идеал коме се има гредети — она нема никаквог нормалитета; она признаје однос 5 : 3 : 2 — али то није довољно: нормални материјал неће још бити остварен ако се од 10 куб. м по хектару располаже са 5 дебелих, 3 средњих и 2 куб. м танких дрвета, нити пак ако се располаже са 5, 10, 15 пута већим количинама.

Ништа одређеног у том погледу, међутим висина сечног прихода зависи од количине масе која се жели имати и одржавати на јединици површине — таква неизвесност може да буде опасна.

Противници контролне методе тврдили су за тим да је 6 година недовољно да се констатује прираст једне састојине — четрдесетгодишња пракса пак показала је да је то време довољно за контролу прираста.

Пребацивало јој се за тим несигурност инвентарисања: од два узастопна инвентара ако први прави грешку за —5% а други за +5%, грешка се може одазвати у рачуну прираста за 100% — и то је отпало увођењем S. W. т. ј. свођењем на стварни кубни метар помоћу редукционог коефицијента.

Контролна метода у ствари није никаква уређајна метода — то је поступак, или још тачније низ правила за газдовање једном шумском сопственику — не може се назвати методом јер нема одређеног економског циља, нити позитивног система за рачун сечног прихода.

Оваква какву смо је изложили метода се одомаћила у Швајцарској и резултати које даје T. H. E. Biolley после тридесет годишње примене у шумама neuchatel-ског кантона, приморавају на озбиљно размишљање: материјал се у свима тим шумама повећао, повећање прираста кретало се између 2.5 куб. м и 5.2 куб. м — док је прираст почетног материјала у првој периоди 4, 6, 4.3, 4.5, 5.7 куб. м дотле је у V. периоди 10.7, 9.2, 11.6, 10.4 куб. м, исто тако је стално побољшање постотка прираста — најинтересантније је пак, што се грађевно дрво у свима шумама повећало између 12 и 19.5%. Једно једино пак заборавио нам је T. Biolley рећи: како су те шуме обслужене са особљем по хектару?

Gurnaud оставио је (читај Гирно) великог трага у француском шумарству и ако његов поступак у свима детаљима није ухватио чврста корена, ипак дух који веје кроз његова дела — прожима све постојеће методе у Француској како преборних тако и високо правилних шума: експерименталност и позитивизам — нема више тврдњи без доказа. Свака шума мора бити једна опитна станица за себе.

Gurnaud је, међу многим другим, доста допринео својим оштроумним и духовитим радовима, да се у Француској напусти сасвим поступање у таксацији по приходним таблицама — оне су — о томе има многобројних доказа — биле извор великим заблудама, грешкама и помутњама.

Тражити приходне таблице за општу примену — то је сликати у магли — њих неће, нити их икад може бити.

Нормалитет је ствар врло релативна и еластична и оно што је у долини Молура „трећег разреда«, то је у Лотрингији првог — оне смрчеве састојине које су за саксонску висораван класифициране за први разред оне могу бити у Јури другог, оне храстове састојине које би у копаоничком предгорју у Лепени дошле у први разред —јер су оне несумњиво максимум и по маси и по каквоћи и по брзини прираста, што се под онаквим висинским, рељефним, климатским и геолошким околностима може произвести — дотле би оне у Славонији биле у четвртом или петом разреду.

Сличан случај је и са такозваним коефицијентима плодности — који су такођер у Француској сасвим напуштени.

* * *

Држимо да се из изложеног могло видети колика је разноликост и слобода у уређајном поступку у Француској — што је апсолутно нужно када се шуме подмлађују природним путем — ви-

дело се исто тако да је систем малих сеча и разбацаности сечина правило у високој шуми, али да је то постигнуто одржавајући потребан ред и хармонију сеча (низови сеча), видело се за тим, колико је велика брига у свима методама и поступцима за узгој састојина и за прореде, које се никад не занемарују, та брига у специјалним случајевима који то нарочито заслужују, потискује све етатне и уређајно техничке обзире — јер кад је шума у одличном стању производње, она ће доносити и одличне плодове што је сасвим у духу Гирновљевом.

Сем на сечиштима борових шума (и то не свуда) — у високим шумама се не могу видети нигде чисте сече нити »обријане« сечине: тек кад површина буде потпуно подмлађена и регенерисана и кад тај подмладак буде стао на чврсте ноге — тада ће се тек уклонити и оне последње старе »деке«, у чијем су присуству и под чијом се заштитом и окриљем, однеговао и подигао тај подмладак.

Држимо да није било потребно нарочито наглашавати да оно што неки немачки писци зову das französische System der Bestandeslagerung)[10] — да то не само да није никакав француски систем — већ на просто то је класична комбинована метода »сталних афектација« дакле Cottina, које је још и било 1870 год. кад су Немци ушли у Елзас, али које је по правилу нестало још крајем прошлог столећа — задржала се још у два три примерка као »старина«, и то само у изузетним случајевима где је безусловно успела.

* * *

Посебних таксационих уреда у Француској нема. Док су шуме биле без привредних планова или када је настало опште ревидирање свих планова (1850. г.) биле су т. зв. таксационе комисије које су биле покретне.

[10]) Доста је незгодна ствар за једнога писца и то немачког — издати једну књигу 1910. год. и позивати се као на информативно дело о француској таксацији на Tassy-a (Études sur l' aménagement des forêts 1872.). од 1872 год. Tassy пре свега у француском шумарству није никад ништа значио, сем једног жустрог полемичара — а и да је значио, од 1872. до 1910. изашла су „Уређења“: Broillardovo 1878., Puton-ово 1892. и Huffel-ово 1907. год. — који су у одговарајућем времену несумњиво представљали француску науку. Отуда и делу који се односи на Француску, толико празника: о толиким преборним методама ни речи, о методи плавог одељка ни речи, као ни оној јединствене афектације, просторној, низовима сеча контролној — а све су те методе у том доба претрпеле већ по коју и ревизију у пракси. Главно врело пак изгледа да су били планови од шесетих година, које је немачка администрација затекла 1871. год. у Елзасу (8).

Данас пак при свакој консервацији постоји место таксатора, али оно је у већини случајева празно[11] (осим у Елзасу) а њега замењује инспектор коме су поверени административни послови консервације.

Ревизије привредних планова поверене су у првом реду шефовима управа, њиховим помоћницима и подшумарима — сем у случају кад је шеф управе са средњошколским образовањем (Ecole de Barres) — тада врши инспектор при консервацији, уз припомоћ млађих подшумара.

Контролу ревидираних планова врши сам консерватер, а за тим и генерални инспектор средишње администрације — тек тада ревизије се одобравају и оснажују указом који потписује председник републике, и који има готово законску силу са свима последицама.

Када се испостави да један план рђаво функционише, шеф управе може предложити хитну ревизију (и пре уобичајеног рока — 10 година) која се одмах одобрава.

Б. Елзас.

Већина привредних планова који данас функционишу у Елзасу — прављени су од стране немачких шумара пре рата. Ревидирају се они, који су на измаку свога рока, или који су се показали немогући и дефектни — тога има доста — али се све то обавља ипак постепено са довољно пажње и одмерености, јер би нагле промене система највише шкодили самој шуми.

Напомињемо да су у Елзасу највише служили Пруси па за тим одмах Саксонци. Бавараца, Баденаца и Виртембержана било је врло мало.

Систем који је примењиван у Елзасу, и који представља неку комбинацију састојинског господарења са методом добних разреда — довољноје познат код нас[1]) теоретски, јер је о њему довољно и писано и превођено — те ћемо се ми ограничити само на његов изглед у пракси и то онако како смо га видели на делу у Елзасу.

Потребно је ипак неколико општих напомена.

Пре свега Немци немају серије и привредни план обухвата често читав комплекс шума, по неки пут целу једну шумску управу. За читаву такву привредну јединицу која може да обухвати

[11]) Услед великих губитака у рату — недостатак особља:

[1]) Класично концизно изнешена је метода састојинског господарства у Neumeister-овој брошури Forsteinrichtung der Zukunft (1900).

10—15000 ха обрачунава се један једини сечни приход који је на крају тотализован — хоћемо рећи да се проредни и главни сечни приход сажимају у једну једину цифру[2]), која као целина улази у декрет који је потписивао подсекретар за Финансије, Трговину и Домене при Министарству за Елзас-Лотрингију — извршни органи одговорни су према томе за ту јединствену цифру, без обзира како ће она бити расподељена на Hauptnutzung и Vornutzung и ако је то на папиру т. ј. у привредном плану детаљисано.

Специјалног сечног правилника такође нема — постоји само један општи опис састојина, у коме се поред свих детаља о састојини уноси и постојећа маса, као и радње које се имају извршити — за тим време кад се дотична састојина има реализовати[3]) као и маса која се има остварити било главном сечом било проредном[4]) — томе се још додаје један општи културни план, у који улазе површине које се имају посејати или засадити двогодишњим, трогодишњим, четверог. или петогодишњим садницима (по врсти) — све се то сведе у једној општој рекапитулацији, која износи масе по врсти које се имају остварити главним и проредним сечама — та рекапитулација представља специјални сечни правилник у ствари кога нема.

Да шематизирамо како се у пракси рачуна сечни приход:

Узмимо једну мешовиту шуму храста и бора, за коју се нашло да храст заузима једну извесну површину коју можемо обележити са Ph. док бор заузима површину коју можемо обележити са Pb. Ако усвојимо опходњу за храст 160 год. а за бор 80 год. то се нормално годишње има сечи храстовине: $\frac{Ph.}{160}$

а боровине $\frac{Pb.}{180}$ или укупно:

$\frac{Ph.}{160} + \frac{Pb.}{80}$ а за 20 година[5]) $20\left(\frac{P.\ h.}{160} + \frac{Pb.}{80}\right) = P.\ u.$

за тим ће се издвојити све храстове састојине које према свом

---

[2]) па се каже н. пр.: der jährliche Abnutzungssatz beträgt im ganzen: 553 м in Derbholz und 137 in Reisigholz.

[3]) н. пр. 6·6 ха оделења 1-а у I. пер. 3·4 ха од 1-а у II. пер. за све остало означује са доцније („später").

[4]) н. пр. 2 × Durchforstung mit 40 Fm pro ха.

[5]) Немци узимају по правилу за дужину периоде 20 године — како за храст, букву бор, смрчу у равници, тако и за јелу, смрчу, букву у планини без обзира на климат и на подмлађење, што се да разумети једино вештачким подмлађењем.

стању, старости сечи експлоатабилитету, захтевају сечу док се испуне: 20 $\frac{Ph.}{160}$ а тако исто борове састојине док не испуне 20 $\frac{Pb.}{80}$ разуме се да се то никад не добива; обично више, ретко кад мање. Као регулатор при том додељивању служи донекле само однос добних разреда. За тако нађене површине, које се имају посећи у наступајућој периоди израчуна се ета по класичном начину када се постојећој маси дода прираст[6]) до половине периоде.

Томе сечном приходу дода се онај проредни, који се добио сумирањем у оном општем опису састојина по оделењу — тако да се на крају има један једини сечни приход изражен н. пр. масом M за све сече, и за све врсте.

Као што смо напоменули специјалног сечног правилника нема и сваке године шеф кантомана односно подшумар предлаже свој пројекат сеча (Haungsplan projekt) који оверава шеф управе, а одобрава Оберфорстмеистер: где ће се сечи, у којим састојинама придодатим првој периоди, предлог се има саглашавати са привредним планом једино у погледу оне **укупне масе M**, која се сме годишње **сећи**, иначе се оставља извршиоцу потпуна слобода. Проредне сече остављене су ad libitum. Интересантна је чињеница коју смо констатовали на безброј привредних планова, како су Немци под сугестијом Reinertragslehre, приликом сваке ревизије готово мењали опходње само да повећају или смање сечни приход, без икаквог образложења шумско техничког експлоатабилитета, или каквих разлога узгојне природе, или констатовањем каквих промена у механизму прираста[7]) тако видимо за бор од 1873. до 1918. год.: 80 (до 1873) па 100 (1873), 120 (1889), 130 (1901), па 70 (1913); за букву 100, па 80, па 120 итд. — тако исто са јелом и храстом — нигде се не види логика и дубљи разлози том скакању, сем угодности рачуна. Да видимо врлине и мане тога система у — пракси.

Предвиђање за једну односно две периоде[8]) је потпуно оправдано и усвојено у свима светским таксацијама. Велике економске јединице са једним сечним приходом за целу јединицу представљају свакако једно упрошћење, које мора бити циљ свих уређења. Међутим са тим се у пракси и сувише претерало, тако да је дошло до великих штета, у шумско узгојном и економском погледу.

---

[6]) он се одређује обично по једном произвољном постотку, или (врло ретко) по приходним таблицама.

[7]) у том погледу нисмо никад никакве констатације наишли.

[8]) Процењују се евентуални приходи и за другу периоду, док се за прву периоду врши стаблимично клупирање т. ј. инвентар као у Француској.

Наводимо само један пример:

Држ. шума С..... у површини од 1170·24 ха представљала је по немачком привредном плану једну привредну јединицу са једним укупним сеч. приходом, и са две опходње, једну за храст, другу за букву — међутим она је састављена од три битно различита дела, с којима се никако не може подеднако поступати нити искоришћавати по једном етату, без штете и компензирања једног на рачун другог: један део на необично плодном алувиуму кречној глини, са тлом врло дубоким и свежим — даје храстове састојине првостепеног квалитета — храст ту долази до најлепших облика и димензија; други део такође на једној кватернерској формацији, али шљункасто сувој и површној са вегетацијом управо бедном — опет храстове састојине — али је храст ту мали, кврга́в, крив, тако да се не зна шта ваља са њим отпочети; трећи део представља средину између ова два, али буква на њему добро успева. Поступак са једном привр. јединицом, једним етатом, и две опходње једном а храст, другом за букву, довео је међусобних концесија у приходу и развитка једних састојина на рачун других и једна иста опходња за храст у првом, и онај у другом делу је посве неоснована и немогућа — природно да је ревизија 1920. год. усвојила три посебне серије, са три независна етата и три одвојене опходње: за прву, где храст долази до најлепшег израза 180 год., за другу где су оне закржљале састојине храста 100 год. — јер продужење опходње нема никаква смисла, пошто не даје ни каква резултата — и за трећу букву 120 год.

Друга једна незгода: ета се код Немаца као што смо рекли израчунава оделито по врсти, засебно за храст, засебно за букву, засебно за бор — у једној мешаној шуми — када је мешавина по површинама[9]), онда се некако и може следовати тој идеји — али када је стаблимична онда представља само једну излишну компликацију — која на крају крајева остаје само на папиру, јер се о њој апсолутно у пракси не води рачуна, већ само о оном једном глобалном етату.

Али баш тај глобални ета за једну велику привредну јединицу има убиствене узгојне последице: таксатор је на терену разликовао састојине храста, и за њих установио опходњу од 180 год., на другој страни он је разликовао састојине букве, и за њу установио опходњу од 120 год., — теоријски и у рачуну стварају се две серије, у пракси пак све се тотализује јер ета представља суму оних двеју количина $\left(\frac{Ph.}{180}+\frac{Pb.}{120}\right)20$ које у уређајномдекрету ула-

[9]) у Француској се онда стварају посебне серије

зи као једна цифра и за коју се једино одговара. Шта се дешава? Дешава се (и то је правило готово код Немаца који воле чисте сече), да сав тај глобални ета употреби у једном оделењу храста само ако је оно придодато првој периоди; па за тим кад је ета овако блокиран, било је готово правило код органа извршиоца да у једној дведесетгодишњој периоди реализују у току првих десет година сва оделења храста придодата првој периоди, а у току других десет година сва оделења букве, придодата првој периоди. Какве последице имају те тако скраћене периоде на подмлађење састојина? Природно подмлађење у таквом поступку је немогућно те се прискаче у помоћ вештачком подмлађењу. У осталом ништа лакше него поштено обријати једну површину, па за тим увести једну чету или батаљон радника и сејача, који ће побости 20.000 садница по хектару — па готов посао.

Још једна негативна узгојна страна тога система која се одазива нарочито на проредама: то је циркулар од 1892. год., који дозвољава тотализирање етата т. ј. проредни и главни сечни приход који се у привредноме плану деле, у контролној књизи се сумирају, те се исказује само целокупни сечни приход. Услед тога што нема специјалног сечног правилника — што је велика практична мана система — шеф кантонмана подноси сваке године свој сечни предлог како за главне, тако и за проредне сече — при чему једино о шта се не сме огрешити, то је да се има испунити цифра оног тотализованог етата. Шта бива: у шуми има увек довољно старих стабала, и у оделењима придодатим осталим периодама т. ј. другој и онима за „später“ а у планини томе треба још придодати ветроломе — који траже »хитну сечу« — тако да предлагач увек лако испуни онај тотализовани ета, са тим »хитним сечама« — а за прореде, не остане готово никад ништа.

Сасвим разумљиво кад нема специјалног сечног правилника, већ се привредни план сваке године ставља у дискусију, а у идеологији система је да се органу извршиоцу остављају пуне слободе — што ће рећи често пута и нижем особљу па и шумским радницима и дрводјелцима — по кад-кад интервенишу и сугестије трговаца....

Идеолози тога система превидели су једну врло просту чињеницу: да тај орган извршилац није никакав Uebermensch, или професор узгоја — већ подшумар, човек по правилу свакидашње интелигенције, који у осталом није ослобођен свакидашњих ситних амбиција — за успех у служби — те који се са једном привредном јединицом од 250—300 оделења и 7000—8000 ха у већини слу-

чајева изгуби — тако су се прореде добрим делом занемариле Оне су се занемариле, јер водити добро и исправно проредне операције је један од најделикатнијих шумско-узгојних послова, оне су заморне на терену, и захтевају сталну пажњу и један развијен осећај за природно одабирање. Експлоатисање за тим у проредама је доста незгодно за раднике, о којима се мора водити рачуна (више рада мање зараде), а и продавање проредног материјала није увек свугде лако. Успеха пак у служби треба показати, а он се тамо цени по ономе што чиновник »уновчи«; проредама је немогуће, за то се предлажу »хитне сече« ближе путевима и пијацама, ближе трговцима и стругарама, и то старијег материјала из друге периоде, и од „später" — неред се увуче у цео систем експлоатација, друга периода се отвори, а прва још није подмлађена — па се онда прискаче у помоћ јединoм могућем средству: вештачком подмлађењу.

Томе занемаривању прореде у пракси има и један други психолошки разлог — у једном накаламљеном укусу, који је тешко изменити од данас до сутра, поред свих препорука и настојања теоретичара, професора и академија. unsere schöne dichte Fichtenbestände је идеал који се са мање или више упорности, спроводи у свима састојинама. Није у осталом ни мало ретко, да се читаве храстове састојине голе, док је овај долазио до ванредних облика, замене смрчом.

Општи утисак кад се пролази кроз једну овакову шуму третирану састојинским господарењем је овај: Рад на парче (што је управо теоријска идеологија система)[10] сваку састојину третирати за себе без обзира на целину што је практично немогуће код природног подмлађења): у једном истом оделењу од 13 ха налазимо три пододелења од којих се једно од 4 ха додаје првој периоди, 8.06 другој периоди, а 1.04 „für später".

Па онда видимо опет све у једном оделењу од 15 ха; 6 ха бивше храстове састојине обријане чистом сечом, и на њој трогодишње културе смрче, за тим после тога одмах један комад борове састојине са подетажом букве од 5 ха, у осталих 4 ха налазимо храстове састојине преко 120 година које су у плану додељене другој периоди.

Тако да таква шума има изглед, каквог шареног карневалског костима, са великим четвртастим плавим, мањим трапезастим жутим дугачким троугластим црним — закрпама.

[10]) „Alle einzelne Teile müssen gesund sein wenn das Ganze gesund sein soll. (10).

Да ли су овако вештачки скокови нужни, — да ли су они збиља изазвани наглим променама у физици тла или променама у експозицији — не они су постали манир — то је прешло у навику под једном сугестијом интензивног газдинства — потпуно исто као: 3 ара крумпира 4 ара лука 1 ар репе.

Систем има једно своје оправдање: апсолутно осуство смисла код Немаца за природно узгајање и подмлађење састојина. Ми смо то имали безброј пута констатовати: н. пр. 1910. извршена доста пажљива оплодна сеча (што се види из контролне књиге) у једној храстовој састојини — жира слабо, подмлатка мало — 1915. састојина отворена једном секундарном сечом — исти резултат — 1917. остатак се просто обрије па сади „weil Naturverjüngung unmöglich" — разуме се да је немогуће кад је подмлађење покушано за 8 година, у место барем двадесет — још једна од практичних последица онога тотализирања етата.

Свугда се осећа једна велика нестрпљивост за подмлађење — не успе ли се са две сече обриј па сади.

Reinertragslehre и једно претерано меркантилство, стоје вечито за вратом органу извршиоцу који онда прави овакве скокове, који не постоје у природи.

Систем састојинског газдинства оваквог каквог смо га видели у Елзасу иде само за чисте сече и вештачка подмлађења. Систем се показао непрактичан и у равници нарочито у храстовим шумама а у планинским шумама Вогеза опасан у толикој мери да је пред сам свршетак рата напуштен.[11])

* * *

Изложили смо већину ових метода онако како смо их видели у пракси.

Када се једном усвоји гледиште природног подмлађења — у осталом једино здраво и исправно — онда више него игде ваља примењивати начело локализације: локализација у експлоатаби-

[11]) Борба између присталица преборног система и високе прав. шуме у елзашким Вогезима водила се читавих тридесет година; кад год је у врховној управи (Landforstmeister или његов таксатор) био Саксонац или Прус — висока правилна шума спроводила се по сваку цену — када је пак био Баварац или Баденац, уводило се пребирање — које је увек било кратка века. На крају крајева присталице преборног система су победиле 1917. год. доласком за Landforstmeister-а Г. Kahl-а који једним расписом од 6 септембра те године уводи за Вогезе систем идентичан француској методи од 1883. год. Он исто тако у планини наређује инвентарисање свих стабала изнад 20 цм, а у равници свих стабала прве афектације — као и свих стабала дозрелих за експлоатацију у свима осталим афектацијама.

литету, у бирању опходње, не само за разнолике него и за једну исту врсту, локализација у одређивању периоде, локализација у начину обрачуна сечног прихода — у бирању методе и њеној примени. Утврдимо ли у напред наше идеје, одлучимо ли се у напред за један систем или методу — могуће је да ћемо у два случаја и успети али ћемо у деведесет и осам пропасти. Није много опортуно позивати се увек на немачке државе — нарочито не на Саксонску и Пруску, које имају једну специјалну шумско географску ситуацију — која може много више интересовати Финску, Пољску и Шведску али не нас. Једна одсечна клима са четири строго детерминирана годишња доба, и једном доста једноставном топографском ситуацијом, дале су два типа шуме: смречне у Саксонској, борове у пешчаним равницама Пруске. Ми и најмање не сумњамо да се те шуме налазе у одличном стању производње, и да методе које се у њима примењују потпуно годе том типу шума — али то још не значи да те методе ако су тамо и дошле до једног савршеног израза треба препоручивати за све шуме и за сва поднебља.[12])

Сасвим други је случај са н. пр. Баварском (донекле Баденском): разноликост врсти, богаство флоре, велика разноликост топографске и геолошке ситуације — чине да се шумарске идеје методе и поступци, много више приближују француским него саксонским и пруским. Баварски Алпи, Швапска висораван, Spessart, чине да су поступци са смрчом, јелом, буквом и храстом, разликују како у узгојном тако и у техничко-уређајном погледу од саксонских и пруских начина. Једна врста преборне методе врло слична француској 1883. практикује се у планинским пределима Баварске, природно подмлађење је правило за букву, смрчу, јелу — док се за храст комбинира природно са вештачким што је свакако резултат специјалних околности у којима се налази храст у Spessartu.

Али да завршимо: и Французи и Немци нашли су своје вредности, и поставили своју једначину, а кад се она постави, онда се лако реши — нити Немци мисле да иду француским путевима, нити ови немачким — то није потребно, а није ни могуће — пратећи ревносно један другог у кретању, ипак сваки остаје чврсто на свом терену, који је део њих самих, и који се не да откинути.

Ми ипак — између динарског, алпијског, карпатског, балканског, родопског, и пиндског планинског система, између конти-

[12]) Што је требало н. пр. 30 година да се то увиди у Елзасу.

ненталне, средоземне, алпијске климе, са безброј нианса и прелаза између тих главних типова, са неколико супротних ваздушних струја и ветрова, са једном богатом разноврсношћу топографске и рељефне ситуације са једним низом разноликих геолошких формација, са врло разноликом расподелом воденог талога, једном раскошном флором, са најразноврснијим биљно географским асоцијацијама још довољно неиспитаних — ми на крају са разноликом културно привредном ситуацијом са свима њеним степенима од Словеније до Македоније и Црне Горе — хоћемо ли поћи од краја па сабити све наше шуме у један формулар, у једну инструкцију, у једну формулу која нам за моменат изгледа најлепша и најелегантнија — или ћемо постепено испитивати наше локалне вредности, расподељеним снагама да би после извесног броја година могли поставити чврсто своју једначину?

Са наше стране отворено и гласно додајемо: најшира слобода и децентрализација код наших садашњих и будућих таксација.

Литература:

1. Cours d' Aménagement — Nanquette 1860.
2. Broillard 1878.
3. Economie Forestière: Aménagement I. et II. tome Puton 1892.
4. Economie Forestière II. i. Aménagement G. Huffel 1907.
5. La forêt sainte de Haguenau G. Huffel 1920.
6. L' Aménagement des forêts par la méthode experimentale H. E. Biolley 1920.
7. Economie Forestière II. tome G· Huffel 1920.
8. Die Forsteinrichtung Martin 1910.
9. Die Forsteinrichtung Neumeister 1909.
10. Die Forsteinrichtung der Zukunft Neumeister 1900.
11. Die Grundlagen der raumlichen Ordnung im Walde Wagner 1911.
12. Uredjivanje državnih šuma Ž. Miletić Š. List. 1924.
13. Bulletin de la Societe Forestière de Franche Comté 1899.—1900.
14. Revue des Eaux et Forêts 1910.—1911., 1922.—1923., 1925.
15. Sapinières Liaucourt 1900.
16. Ministéré de l' Agriculture Circulaire N 907—1925.

Осим тога многобројни привредни планови како француски тако и немачки.

Les méthodes d' aménagement dans leur theorie et dans leur application.

En exposant les méthodes d' aménagement suivies actuellement en France, nous avons surtout insisté sur les traits essentiels qui caracterisent la sylviculture française: régénération naturelle et l' emploi des moyens naturels, avec toutes ses consequences — tel que la liberté complete du choix et de l' application des méthodes dans une matière si souple que l' aménagement — faits que nous avons maintes fois constaté dans diverses régions de France. De même nous avons accentué une autre conséquence de cette conception: l' observation des faits

acquis et l' expérimentation. Plus spécialement nous avons exposé les méthodes: du quartier bleu, par contenance française et de la Note 1883., faisant aussi une place à une idée bien française — cette de Gurnaud. En outre nous avons ajouté quelques considérations sur l' aspect pratique de la méthode allemande Bestandeswirtschaft — ainsi que nous l' avons vu en Alsace.

L' auteur.

Jugoslovensko tržište drveta.

Dne 1. juna 1926.

Marché au bois lougoslave

Le 1 juin 1926

Broj Nro.	Sortiment: Po vrsti drveta	Sortiment: selon essence	Sortiment: nach Holzart	Jedinica mjera / Unité de mesure / Maszeinheit	Cijena - Prix - Preis: u vagonu / Wagon départ ab Waggon (Dinara — Dinars)	Cijena - Prix - Preis: na odredištu / au lieu de destination / am Bestimmungsort
	I. Hrastovina	**I. Chêne**	**I. Eiche**			
1	Trupci za oplatice	Grumes de placage	Furnier-Klötze	m³	3000—3400	
2	Trupci za pilenje I. kl.	Grumes de sciage Ier Choix	Säge-Klötze I. Kl.	m³	700—1000	
3	Trupci za pilenje II. kl.	Grumes de sciage IIe Choix	Säge-Klötze II. Kl.	m³	400— 700	
4	Polovnjaci kompaktni	Wainscoat	Wagenschuss (Kompakt)	m³		
5	Polovnjaci ispiljeni	Wainscoat-Logs	Wagenschuss-Boules	m³	. . . . .	Cif London 21·- £
6	Srednjače	Centerplanks	Centerplanks	m³	. . . . .	Cif London 21·- £
7	Neokrajčene piljenice ispod 50 mm	Planches flacheuses dessous 50 mm	Unbesäumte Bretter unter 50 mm	m³	1700—1800	
8	Neokrajčene piljenice iznad 50 mm	Planches flacheuses dessus 50 mm	Unbesäumte Bretter über 50 mm	m³	1900—2000	
9	Blistače	Quartiers	Spiegelware	m³	3000—4000	
10	Okvirnice	Châssis	Chassis	m³	2600—2800	
11	Vratnjače	Portiéres	Thürlstücke	m³	3500—4000	
12	Daske za lesove	Cercueil	Sargbretter	m³	3500—4000	
13	Bočnice	Sur dosses	Hochschnitt	m³	2000 3000	
14	Listovi	Feuillets	Feuillets	m³	3000—4500	
15	Četvrtače	Chevrons	Staffeln	m³	2000—2300	
16	Tavanjače	Pavimenti	Belagspfosten	m³	. . . . .	cca Lit 800—900 Postumia
17	Piljenice za bačve	Plateaux douelles	Douellpfosten	m³	1300—1500	cca Lit 700—750
18	Popruge	Frises	Friesen	m³	1200—2400	cca Lit. 700—800 Postumia
19	Željeznički pragovi	Traverses de ch. d. f.	Eisenbahnschvellen . .	1 komad / pièce / Stück	15— 60	
20	Francuska dužica	Merraines français	Französische-Dauben .	1000 komada / pièces / Stück	11000—12000	
21	Bačvarska dužica	Douves allemandes	Binder-Waare	po akovu / par seaux / per Eimer	60— 100	
22	Telegrafski stupovi	Poteaux télégrafiques	Telegrafen-Stangen . .	1 komad / pièce / Stück	50 — 75	

Broj Nro.	Sortiment: Po vrsti drveta	Sortiment: selon essence	Sortiment: nach Holzart	Jedinica mjera / Unité de mesure / Maszeinheit	Cijena - Prix - Preis: u vagonu / Wagon départ ab Waggon (Dinara — Dinars)	Cijena - Prix - Preis: na odredištu / au lieu de destination / am Bestimmungsort
	II. Bukovina	**II. Hêtre**	**II. Buche**			
1	Trupci za pilenje I. kl.	Grumes de sciages I-er Choix	Säge-Klötze	m³	200— 250	Talijanska granica / Frontiére italienne / ItalienischeGrenze
2	Trupci za pilenje II. kl.	Grumes de sciages II-e Choix	Säge-Klötze	m³	150— 200	
3	Planke parene / Planke neparene	Plateaux etuvé / Plateaux non etuvé	Pfosten gedämpft / Pfosten ungedämpft	m³ / m³	1000—1100 / 950—1050	600—660 Lit / 580—640 Lit
4	Daske parene / Daske neparene	Planches etuvé / Planches non etuvé	Bretter gedämpft / Bretter ungedämpft	m³ / m³		
5	Popruge	Frises	Friesen	m³	600— 700	360—400 Lit
6	Četvrtače	Chevrons	Staffeln	m³	750— 800	425—460 Lit
7	Željeznički pragovi	Traverses p. ch. d. f.	Eisenbahnschwellen	komad / Pièce / Stück	40— 50	
8	Ogrijevno drvo I. kl.	Bois de chauffage I-er Choix	Brennholz I. Kl.	Wagon	2100—2250	12·— do 13·—Lit
	Ogrijevno drvo II. kl.	Bois de chauffage II-e Choix	Brennholz II. Kl.	Wagon	1800—2000	11·— do 12·— „
9	Drveni ugalj	Charbon de bois	Holzkohle	Wagon	8000 - 8500	4400—4500 „
	III. Ostalo tvrdo drvo	**III. Les autres bois durs**	**III. Andere harte Hölzer**			
1	Jasenovi trupci	Grumes en frene	Eschen-Klötze	m³	600— 700	
2	Brestovi trupci	Grumes en orme	Ulmen-Klötze	m³	300— 500	
3	Javorovi trupci	Grumes en erable	Ahorn-Klötze	m³	300 — 500	
4	Grabovi trupci	Grumes en charme	Weissbuchen-Klötze	m³	250— 500	
	IV. Meko drvo.	**IV. Bois tendre**	**IV. Weiches Holz**			
1	Meka grada tesana	Bois tendre équarri	Weiches Holz bezimmert	m³	400— 600	
2	Meka grada piljena	Bois tendre scié	Weiches Schnittmaterial	m³	500 - 650	
3	Telegr. stupovi (jelovi)	Poteaux telegr. (sapin)	Teleg. Stangen (Tanne)		50 - 80	

Сушење храстових састојина.*

Сушење храстових састојина, о којем су задњих година учестале стручне расправе у нашем друштвеном и другим стручним листовима, те се баш прошлога лета сазиваху иницијативом Министарства Шума и Руда конференције шумарских чиновника у сврху расправљања питања: „узроци сушењу славонских храстика“ несме се сматрати новом појавом. Сушења по нашим славонским храстицима било је и много раније.

Још пре 24 године* написао сам у броју 12 Шумарског Листа од год. 1901. под насловом „Како постају наши сувареви“ опажања и утиске о сушењу наших посавских храстова. Учинио сам то у намери да заинтересујем описаним појавама и посљедицама сушења, наше стручне кругове, како би то питање најуспешније решити могли.

Својим опажањем и проматрањем стекао сам био уверење, да је сушењу наших храстова главни узрок сувишна вода, која спречавајући главне физиолошке функције, безувјетно нужне за вегетацију и битисање стабала, проузрокује сушење стабала, па и читавих одјела, округова, чак и целих господарствених јединица.

Даљним, дуго-годишњим опажањем и проматрањем сушења храстова, стицао сам све дубља и јача уверења, да је сувишна вода главни узрок сушењу стабала, било у мањој или већој мери.

Нарочита околност што се је сушење периодички појављивало, особито послѣ касних, летних поплава, поготово тамо, где је поплавна вода заостала течајем топлих дана за време саме вегетације, по свим нижим положајима, увалама и барама, потврђивала је моје уверење и мишљење изнето у реченом чланку Шумарског Листа од 1901. год.

Тако примјерице баш год. 1912./13. кад небеше гусеница, медљике, ни других елементарних непогода, у средини шумског среза „Непречава“ у округу 12, 13 и 14 на једном нижем положају, од куда поплавна вода није могла изаћи, већ је тамо остала и стагнирала за време летњих топлих дана, осушило се укупно 1448 комада потпуно сирових старих храстова, који су у води 20 до 30 цм дубокој стајали, док су околна стабла по свим вишим положајима, са којих се вода свукла, и до данас здрава и сирова остала.

Зар није овакових појава и пријашњих година бивало, ради којих су можда и настале велике чистине и необраштени нижи положаји, које налазимо по свима нашим старим храстовим шумама?

Осим ове веће површине, на којој су се сва стабла осушила, било је наравно и по целој састојини осамљених стабала, која су се у исто време осушила, али и та стабла беху по окрајцима бара, увала и нижим положајима, какових се по сваком великом шумском срезу налазе!

---

* Овај смо чланак примили прије предавања, о којем је била ријеч у бр. 3. г. 1926. Уредништво.

Вредност осушених стабала спашена је предхватом путем продаје, док остала састојина и данас представља најлепшу и највреднију стару састојину Петроварадинске Имовне Општине, која проширеном канализацијом успешно одолева посавским поплавама.

Зато се ипак неможе рећи, да осим сувишне воде непостоје и друге околности и узроци, који сушење посавских храстова проузрокују.

Тако године 1910. у броју 7. и 8. Шумарског Листа изнео сам под насловом, „Посљедице храстове медљике“ опажања и проматрања појаве и штетна деловања тога пустошећег гриба. који изгледа ми нарочито уништава ако се појави убрзо иза које друге непогоде и опетовано из године у годину!

Има јасних примера где је храстова медљика уништила младе састојине, а и многа стара храстова стабла, упропастивши младо лишће друге вегетације, које је истерало кашње, послье онога ране вегетације, које је гусеница обрстила.

Тако голишава стабла течајем једногодишње вегетације, лишена листа, који није могао обавити најважнију физиолошку функцију, морадоше такођер пропасти, угинути.

Изгледа да храстова медљика неће моћи харати у оној мери, коју смо јој у почетку њезине појаве приписивали, ваљда из страха или непознавања.

Задњих година рекао би да се је храстова медљика одомаћила код нас, јер се стално сваке године појављује легњих месеци, када је храстов лист већ подпуно развијен, кожнат, па га неможе да уништи, као онај млади, који је у то доба услед пустошења по гусеницама по други пут излистао!

Јасно је опажано али да и храстова медљика напада јаче и гушће, ниске и поплавне пределе, него вишље и суве положаје, где јој је чак и штетно деловање слабије, као и по свима канализираним младим, па и чистим храстовим шумама (срезови Смогва, Непречава) Петроварадинске Имовне Општине, где њезино дејство није уништавајуће.

Та појава упућује нас опет на онај први и главни узрок сушењу наших посавских храстова, на сувишну воду, коју као и наведеним примерима канализације, морамо пажљивом одводњом из наших посавских храстика одстранити, ако смо ради сачувати потомству драгоцене посавске младе храстике и пролонгирати потрошну добу наших, већ редких, скупоцених и много тражених старих храстових стабала.

Уз ову меру, подизањем мешовитих састојина са $^1/_2$ храста а другом $^1/_2$ осталих листача, моћи ћемо успешно подићи високе храстове шуме као што доказују простране одрасле и младе уметно подигнуте чисте храстове шуме шумске Управе Моровић, Петроварадинске Имовне Општине, које великим поплавама изврженe, па помешане са врбом и тополом, успешно одолевају свим елементарним и епидемичким нападајима.

Ово уверење, да је сувишна вода главни узрок сушењу наших храстика, деле и други, па примерице и писац чланка у броју 12. од прошле године на страни 641. Шумарског Листа, приписујући сушење храстових састојина у Драганцу деловању воде, позива се на мој чланак од год. 1901.

Излажући ово мишљење почетком маја пр. г. на нашој чиновничкој конференцији, проматрао сам истодобно и пролетње катастрофално пустошење губара по осамљеним храстовим брањевинама: „Ђепуш и Кабларовац“, срезовима Шум. Управе Моровић П. И. О. који даваху средином месеца Јуна пр. г. приликом научне студије наших стручњака гг. професора нашег шумарског

факултета у Загребу, Др. Петрачића, Др. Лангхофера, Др. Шкорића и Др. Сајверта управо страшну слику опустошене младе 20—30 годишње храстове шуме, коју су гусенице за време прве вегетације подпуно обрстиле, а храстова медљика затим лист друге вегетације у толикој мери напала, да се није ни развити могао, па онако спржен, даваше жалостну слику сушења, и пропадања читаве састојине.

То беху нарочити научни објекти за наше стручњаке, који том приликом сакупише и понесоше драгоцених података из опустошених састојина. потребних им за даљна научна истраживања и испитавања, па ће нам њихови налази и постигнути резултати безувјетно донети и драгоцених података и сазнања у том најважнијем питању опстанка наших храстика.*

Споменућу само да нападнуте младе шуме леже уз воду „Босут", на вишем сувом положају, кога само велике поплавне воде топе, но нигде незаостају лежати, а уз то су осамљене, изолиране јединице, — док сувисле шуме, чинећи по простору читаво море шума, не беху прошле године нападнуте од гусеница у опште, па нити јаче од саме медљике.

Проматрајући тако опустошене брањевине жалостна и оголела, опажано је видно опорављање и борба за опстанак, а после најјачег дејства храстове медљике, зазеленише се изнова оголела стабла тако, да пред саму јесен брањевине беху већ поново подпуно зелене и ако кржљавог и кратког листа, те без свакога прираста, то ипак даваху јасног доказа, да се неће осушити и пропасти, уз наду, да ће ове године зазеленити и надокнадити изгубљено прошлогодишњим пустошењем гусеница и озледама храстове медљике, само ако исте појаве не поруше ту лепу наду и ове године!

Горе изложено стање потврдило је моје, тада изнето мишљење и уверење, да се нападнуте брањевине неће осушити, па се поуздано надам, да ће и даље проматрање то још боље доказати, ако не настане поновна опасност од гусеница и медљике, које нападајући и уништавајући из године у годину морају коначно и убитачно деловати, — док појављујући се само периодички спречавају у прирасту и развоју, што опажамо јасно и на пресецима наших старих стабала, по којима се лако може да установи, у којој старости вегетација беше слаба и кржљава услед разних, нама само непознатих узрока.

Јован В. Матић, надсаветник.

* Види предавања изнета у Новостима број год. — 1926.

Literatura

Poljoprivredni Glasnik — Slovenačka sveska. Ta številka, ki je izšla 15. junija t. l. v Novem Sadu, nam v srbohrvatsko napisanih spisih in s slikami podaja pregled kmetijstva v Sloveniji. Sotrudniki so bili strokovnjaki iz Slovenije. Tehnička oprema te številke je prav lepa. Med članki, ki se nanašajo na splošno poljedelstvo, na hmeljarstvo, sadjarstvo, vinogradništvo, planšarstvo, govedorejo, konjorejo, ovčrejo, mlekarstvo, zadružništvo, kmetijsko šolstvo, agrarne operacije, kmetijske stroje, domačo obrt, i dr., je tudi kratek pregled šumarstva. Uredništvo je posamezne spise močno skrajšalo, tako tud i članek o šumarstvu. Pri skrajšanju pa so nastali neljubi pogreški, tako je na pr. število leta 1924. v Sloveniji iz drevesnic podelenih in posajenih gozdnih sadik za več kot polovico prenizko navedeno. Dočim ima Poljoprivredni Glasnik samo 477 žagarskih naprav, jih je bilo v Sloveniji l. 1924. v resnici 1987; mariborska podjetja so namreč v skrajšanem spisu kratkomalo izpuščena. Šivic.

»Kroz Čehoslovačke šume«. Beograd 1926. Završetkom školske godine 1924/1925 studenti su beogradskog šumarskog fakulteta poduzeli veliku ekskurziju u Čehoslovačku. Ekskurzija je trajala od 15. do 30. maja 1925. Pred nama je knjiga — opis te ekskurzije pod naslovom »Kroz Čehoslovačke šume« sa slijedećim sadržajem: 1. Predgovor. 2. Dr. Gj. Jovanović »Idemo u čehoslovačke šume!« (opis ekskurzije). 3. Ing. M. Marinović »Čehoslovačka Republika i njezino šumarstvo a) kulturni i ekonomski život Čehoslovačke, b) Organizacija šumske uprave u Č. Sl. R., c) šumsko gazdinstvo Čehoslovačke, predavanje prof. J. Opletala. 4. Ing. M. Marinović »Ravnateljstvo drž. šuma i domena u Banjskoj Bistrici«. 5. Ing. M. Marinović »Ravnateljstvo drž. šuma i domena u Liptovskom Hradeku.« 6. Dr M. Gradojević »Brno i njegova Visoka Zemljodelska Škola I. i II. 7. Dr. M. Gradojević »Adamov, školsko šumsko dobro V. Z. Š. 8. Dr. M. Gradojević »Praga, njena Visoka Škola Poljoprivrednog i Šumarskog Inženjerstva sa kratkim pregledom ostalih šumarskih škola u Čehoslovačkoi: a) pozdrav Pragi, b) Visoka Škola Poljopr. i Šumar. Inženjerstva, c) Srednje i niže šumarske škole u Čehoslovačkoj. 9. Dr. Gj. Jovanović »Jindrihov Gradac«. 10. Dr. M. Gradojević »Državni instituti za naučna šumarska istraživanja u Čehoslovačkoj«.

Svaki, tko pročita opis ove ekskursije, koristiti će s njim, jer je knjiga privlačna, sadržaj raznolik i interesantan, tekst ilustrovan fotografijama, crtežima i nacrtima. Knjigu najtoplije preporučamo svakome, tko se interesira za šumarstvo uopće, a za bratsko čehoslovačko šumarstvo napose.

Ovo je prva ekskurzija naših fakulteta u inostranstvo i prvi štampani izvještaj o takvim ekskurzijama. Ostaje nam zaželiti, da bi takvih ekskurzija u inostranstvo i izvještaja o njima bilo po mogućnosti što više, kako bi od njih bilo što više koristi po našu struku. No sve to ovisi samo o — parama.

„Les Forêts en Pologne“. Varsovie 1926. Knjiga je izašla izdanjem poljskog ministarstva za agrikulturu i državna dobra prilikom internacijonalnog šumarskog kongresa. Sadržaj knjige: opis šuma, raspodjela raznih vrsti, karakteristični razvoj i rast sastojina, vrijednost šuma, šumska prometala, zaštita šuma,

uredjivanje šuma, šumsko gospodarstvo, eksploatacija, prihod šuma, izvoz, drvarska industrija,

„**Revue des Eaux et Forêts**". No 5 — Mai 1926. — Le Laricio de Corse dans son île d' origine (1-re partie), par H. Saliceti (Korsikanski bor na ostrvu svoga porijekla). — Pour la défense des futaies, par Paul Buffault (Za zaštitu visokih šuma). Le revenu net des forêts domaniales. (Čisti prihod državnih šuma). La Voivre, (G. Huffel).

„**L' Alpe**". No 5 — Maggio 1926. — A. Merendi: Dopo il Congresso e la Mostra di Selvicoltura. (Nakon Kongresa i šumarske izložbe). — G. Sala: Come si è svolto il Congresso internazionale di Selvicoltura. (Kako se razvijao internacijonalni šumarski kongres). — In memoria dei professori Francesco Piccioli e Vittorio Perona (Nekrolog prof. F. Piccioli i V. Perona).

»**Praktično uredjivanje šuma**« (Hufnagl-Veseli-Miletić). U nakladi Knjižnice Jugoslavenskog Šumarskog Udruženja izašla je nedavno knjiga pod gornjim naslovom. Kako se već iz samog naslova razabire, knjiga je posve praktična. U njoj se problemi uredjivanja šuma obradjuju isključivo sa praktične strane. Obradjuju se jednostavno i jasno. U tome i leži velika važnost edicije. Ona će jednako dobro doći šumaru-praktičaru kao i šumaru-studentu. Cijena joj je 20 D bez poštarine. Sa poštarinom 25 Dinara. Naručuje se kod »Jug. Šumarskog Udruženja« Zagreb, Vukotinovićeva ul. 2.

»**Regeneracion de los montes de especies de luz (Peninsula iberica)**«. E. Conzales Vasquez. Madrid 1926. Knjiga je izašla prilikom internac. šumar. kongresa u Rimu te sadrži prikaz rasprostranjenja šumskog drveća po vrstama na Apeninskom poluotoku. Poluotok razdijeljen je na zone te su za svaku zonu navedene stojbinske prilike. Zapravo djelo može biti nazvano geografijom šumskog drveća na apeninskom poluotoku. Tekst popraćen je botaničko-geografskim nacrtima.

„**Vorträge über die Waldwirtschaft und Forstwissenschaft in Finland.** Helsinki 1925. Knjiga sadrži predavanja održana finskim šumarskim stručnjacima i naučenjacima na ekskurziji estonskih šumara u Finsku 26.—30. juna 1925. Predavanja: A. K. Cajander »Organizacija — šumarske službe u Finskoj«. T. W. Paavonen »Djelatnost šumarskog udruženja Tapio«, O. Heikinheimo »Osnivanje šumarsko-znanstvenih pokusnih postaja i njihova djelatnost«, I. Ilvessalo »Finski savjet na osnovi taksacije svih šuma u državi«, A. K. Cajander »Važnost šumarskih ekskurzija«, A. K. Cajander »Razdeljenje plodnog zemlišta«, O. J. Lakari »O zaštiti prirode«, A. K. Cajander »Kultura tudjih vrsti drveta u Finskoj«, E. J. Kostenmaa »Splavarenje u državnim šumama«, L. Ilvessalo »Šumarska nastava«, A. K. Cajander »Sječa u državnim šumama obzirom na pomladjenje«, A. K. Cajander »Odvodnja čretišta u finskim državnim šumama«, A. K. Cajander »Šumarsko-znanstveni pokusi«, O. J. Lakari »Uredjivanje državnih šuma«, M. Pekkala »Kolonizacija finskih drž. šuma«, E. A. Saari »Posjedovni odnosi« A. K. Cajander »Rad državne šumske uprave u Finskoj«.

»**Suomi, the land of forests**« **by O. J. Lukkala** (Finska, država i šume). Ovo je zapravo album fotografskih snimaka sa kratkim predgovorom (uvodom) od 14 stranica. U fotografijama prikazane šume i šumarstvo Finske.

»**Le pin maritime dans le sud — ouest de la France**« par Pierre Buffault Monografija o »zlatnom drvu« Gaskonje. Za siromašno pučanstvo jugo-istoka Francuske Pinus maritima daje gotovo jedinu zaradu. Smolarenje i kemijska preradba drva te pougljavanje — zanat su gaskonjaca. Autor drži da produkcija još uvjek nije došla do svoga apogeja, zato i posvećuje primorskom boru svoju pažnju te opisuje područje njegovog proširenja, stojbinske i klimatske prilike, njegov rast, uzgajanje, pomladjenje, štetnike i t. d.

»**Observations sur le douglas vert en Suisse**« Zürich 1926. Ovom je knjižicom na 27 strana profesor H. Badoux, direktor švajcarske šumske pokusne stanice, iznosi pred širu javnost svoja istraživanja o zelenoj duglaziji u Švajcarskoj. Pored opisa prirašćivanja (prirast u visinu, debljinu i volumenu za duglaziju veći je od smreke) knjiga sadrži i prikaz prirodnog pomladjivanja te osjetljivosti duglazije prema zasjenjivanju. Knjizi su dodana i istraživanja tehničkih svojstava drva duglazije — specifične težine, čvrstoće (pokusi na rastezanje, tlak, pregib, razmicanje) i dr. Prema navedenim podacima je drvo duglazije na 10% elastičnije od bora i smreke, (prema čvrstoći ima na 12% prednost pred borom i smrekom, ali po svim tehničkim svojstvima stoji ispod ariša (7%). Ova su istraživanja pokazala, da su kulture duglazije dale dobre rezultate te je za Švajcarsku poželjno kultivirati duglaziju i dalje.

КЊИЖЕВНА ОБЈАВА.

Изашла је из штампе друга књига шумарских катекизама, које у властитој наклади издаје професор на Шумарској Школи у Сарајеву Драгутин Д. Весели.

Ова друга књига обухвата

КАТЕКИЗАМ О ЗАШТИТИ ШУМА

и то на једанаест штамп. арака са много слика. Градиво је велико, али су мање важни дијелови штампани ситнијим словима. Тако ће књига као уџбеник и подсјетник једнако добро доћи шум. управним чиновницима, помоћноме особљу и онима, који уче шумарство или посједују шуме.

Док је Катекизам о узгајању шума био штампан латиницом, штампана је ова књига ћирилицом, а на реду је Катекизам о упораби шума (латиницом). И даље ће се у серију ових катекизама штампати књиге наизменце латиницом и ћирилицом.

Умољавају се гг. управни чиновници да сакупљањем наруџаба омогуће писцу, да несметано настави радом у овоме смјеру.

Цијена је појединим књигама 30 дин., а наручује се код писца, Сарајево, Шумарска Школа, Куловића улица бр. 13. уз новац или пошт. поузећем.

Југословенско Шумарско Удружење

POZIV ČLANOVIMA!

Kao što smo u prošlim brojevima Šumarskog lista, a i posebnom okružnicom, koju je dobio svaki član, zamolili sve članove, da se pretplate na Spomen-knjigu i da nam svaki sabere po nekoliko pretplatnika — činimo to evo ponovno.

Žalosnu naime činjenicu moramo konstatirati, da se našem pozivu **odazvao srazmjerno malen broj članova. Ne čudi nas, ako naši** članovi nisu mogli naći po nekoliko pretplatnika izvan šumarskih krugova, ali nas čudi da sami šumari pokazuju upravo strahovito malen interes za šumarske prilike u našoj zemlji.

Kao što smo u 3. broju Šumarskog Lista prikazali, obradjivati će Spomen-knjigu, skoro sve discipline iz šumarstva, šumske trgovine i industrije. Navesti ćemo samo nekoje.

Zašumljivanje krša, goleti i živog pijeska. Preborna šuma na kršu. Rezultati istraživanja slovenskog Krša. Razvitak industrije u Srbiji. Impregnacija željez. pragova. Kemijsko iskorišćavanje drveta. Kemizam drveta. Agrarna reforma i šume. Sušenje hrastika. Geografija šuma Jugoslavije Ribnjačarstvo. Lovstvo i t. d.

Od nabrojenih tema, jeste samo jedan dio radova iz Spomen-knjige, dok će ih zaista biti daleko više iste važnosti.

Mi apelujemo ponovno na sve šumare, da se pretplate na knjigu i pretplatu nam pošalju.

Rok pretplate produžujemo na neizvesno vrijeme — nu kako će broj knjiga biti ograničen to molimo svakoga da se sa pretplatom **požuri.**

Tajništvo.

SKUPŠTINA ČEHOSLOVAČKOG ŠUMARSKOG UDRUŽENJA.

Čehoslovačko šumarsko udruženje održaje svoju XV. ovogodišnju redovitu glavnu skupštinu dana **6.—9. augusta 1926. u Banskoj Štiavnici (Slovačka).**

Radi što boljeg medjusobnog upoznavanja i radi upoznavanja šumarskih prilika u Čehoslovačkoj, bilo bi poželjno, da taj zbor posjeti što više naših šumara.

Pozivaju se stoga svi oni, koji žele zbor naših kolega šumara u Čehoslovačkoj posjetiti, da to najkasnije najave do 15. juna t. g. Jugoslovenskom Šumarskom Udruženju u Zagrebu.

Potrebne putnice može si medjutim svaki sam i ranije pribaviti.

Tajništvo.

ISKAZ UPLATA REDOVITIH ČLANOVA ZA MJESEC MAJ GOD. 1926.

Sučević Stjepan, Zagreb, 50 Din za god. (1926.); Drag. Hradil, Zagreb, 25 Din za (pol god. 1926); V. Peičić, Nova Gradiška, 50 Din za god. (1926); Ing. Stjepan Franciškovič, Lokve, Din 50 za god. (1926); Dr. Langhoffer August, Zagreb, 50 Din za god. (1926); Ing. Vinko Urlinjak, Pameče, 50 Din za god. (1926.); Ing. Prokopljević Nenad, Beograd, 50 Din za god. (1926.); Ing. Josip Jozić, Nova Gradiška, 50 Din za god. (1926.); Operman Franjo, Zagreb, 50 Din za god. (1926.); Schmidinger Rikard, Zelendvor p. Petrijanec, Din. 100 za god. (1925.-26); Julij Bönel, Djakovo, 50 Din za god. (1926); M. Šunejvarić, Raška Srb., 50 Din za god. (1926.); Vlad. Odžić, Koprivnica, 134 Din za g. (1924., 5., 6); Ante Mark, Zagreb, 150 Din za god. (1923., 4., 5.); Franjo Neuwirth, Kladanj, 50 Din za god. (1925.); Sava Milutinović, Mitrovica, 50 Din za god. (1925.); Trifun Makić, Lovrnik, 100 Din za god. (1926.-27.); Tomo Bjegović, Morović, 120 Din za god. (1925., 6., 7.,); Dragutin Lasman, Zagreb, 100 Din za god. (1925-26.), Mijo Porošec, Pleternica, 50 Din za god. (1926.); Mustafa Lojić, Sarajevo, 50 Din za god. (1926.); Pavle Popović, Leskovac, 50 Din za god. (1926.); Blaž Ištakovic, Rajevoselo, 50 Din za god. (1925.); Ambrož Fr., Nemila, 100 Din za g. (1926.-27.); Miloš Dukić, B. Kostajnica, 50 Din za god. (1926.); Ing. Nikola Cvejić, Zagreb, 50 Din za god. (1926.); Stanko Idžojtić, Nova Gradiška, 100 Din za god. (1923.-24.), Jaroslav Zbrožil, Kam. Gorice, 100 Din za god. (1925.-26.); Vladimir Ciganovic, Apatin, 50 Din za god. (1926.); Nikola Scurovski, Sisak, 50 Din za god. (1926.); Hugo Nosal, Mljet-Jezero, 50 Din za god. (1926.); Kuzman S. Milević, Morović' 50 Din za god. (1926.); Vukota K. Spasojević, Beograd, 50 Dii za god. (1926.); Ivan Majstorović, Zavalja, Din 100 za god. (1925.-26.), Josip Schmidt, Bjelovar, 150 Din za god. (1924., 5., 6.).

ISKAZ UPLATA PRETPLATNIKA ZA MJESEC MAJ 1926.

Šumska Uprava, Gjevgjelija, 110 Din za god. (1924. i četvrt 1295.); Poglavar sreza, Čajniče, 350 Din za god. (1922., 3., 4., 5.); Poglavar sreza, Trebinje, 350 Din za god. (1922., 3., 4., 5.); Šumska uprava, Turbe, 150 Din za god. (1925.-26.); Sresko poglavarstvo, Zenica, 350 Din za god. (1922., 3., 4., 5.); Šumska uprava, Ključ, 100 Din za god. (1927.); Direkcija Šuma S. O., Ogulin, 1200 Din za god. 1925.-26.); Sresko Poglavarstvo, Jajce, 350 Din za god. 1922., 3., 4., 5.); Poglavar sreza, Bihać, 300 Din za god. (1923., 4., 5.); Poglavar sreza Kladanj, 300 Din za god. (1923., 4., 5.); Šumska Uprava, Novi Pazar, 100 Din.

UPLATA POMAGAČA ZA MJESEC MAJ 1926.

Stevo Šijak, Zagreb, 25 Din za god. (11926.); Stjepan Bešević, Zagreb, 50 Din za god. (1925.-26.); Franjo Dunković, Sladojevci, 25 Din za god. (1926.).

Bilješke

Vlastita režija — u Francuskoj. Protiv načina iskorišćavanja državnih šuma što su ga zatekli Francuzi preuzimajući šumsku upravu u Alzasu i Loreni — izradjivanje u vlastitoj režiji — dizali su se bez prestanka prigovori sa strane francuskih trgovaca drvetom. I ovih je dana ponovo predložena sa strane nadležnih trgovačkih komora predstavka Ministru Poljoprivrede u pitanju načina prodaje šume. Ovu je predstavku podupro najviši forum drvarsko-trgovačkih organizacija Francuske »Federation des Syndicats du Commerce des Bois de France« u Parizu. Znači u toj predstavci ogleda se načelno shvatanje vlastite režije u državnim šumama sa gledišta trgovaca drvetom. Zato je i vrijedno da vidimo, koji su to argumenti, kojima se u Francuskoj operiše protiv vlastite režije, što su je zaveli Nijemci, dok je šumska uprava Alzasa i Lorene bila u njihovim rukama. Za našu šumarsku javnost ono može da bude od interesa iz razloga, što se u nas pitanje vlastite režije potezalo i tretiralo u javnosti a da se nije mnogo pitalo kojim argumentima opravdavaju i francuski šumarski i drvarski krugovi svoju protivnost vlastitoj režiji u državnim šumama.

Za shvatanje vlastite režije sa strane francuskih šumarskih krugova nije ništa karakterističnije već činjenica, da Šumarski Institut u Nancy-ju svojim zavodskim šumama ne provodi vlastitu režiju. Ne ćemo ulaziti u osvjetljavanje ovog čisto šumarskog gledišta. Mi vjerujemo, da je francuski šumar u prvom redu uzgajivač šume. Njegov osnovni je zadatak podizanje, njegovanje i održavanje šume načinom, koji što bolje osigurava njenu budućnost, načinom prirodnim. A taj — kao što je razumljivo — traži i više misaonosti i pažnje i vremena. Francuski je šumar dakle i suviše apsorbovan ovim — po njegovom dubokom uvjerenju — najčišćim i najvažnijim problemima šumarstva a da bi mogao naći vremena da bude još i trgovac. Prirodno-perfektan trgovac, jer samo je taj sposoban da se hvata u kolo sa ljudima, kojima je trgovina drvetom isključivo poziv u životu.

No nas više interesuje, kojim se sredstvima u borbi protiv vlastite režije u državnim šumama služe trgovci od profesije.

Vlastita režija — ili kako Francuzi kažu — njemački način (méthode allemande) iskorićavanja šuma štetan je po drvnu industriju, jer je ona prinuždena da raspolaže samo sa oborenim drvetom, koje je u velikoj česti natrulo, prešlo pa i satrulo, dok dodje do preradjivanja.

Naprotiv francuska metoda — kažu — daje mogućnosti, da kupac obaranje podesi svojim potrebama. On ima uvijek novu sirovinu na razpoloženje, koju može da preradjuje u dimenzijama, koje odgovaraju njegovim potrebama i obvezama, što daje mogućnost da iz sirovine izbije maksimum prihoda.

Traženje francuskih trgovaca drvetom kulminira u zahtjevu, da se u čitavoj državi uvede isti način prodaje i unovčivanja šuma — francuski način (prodaja na panju), kako bi se na taj način sačuvao interes industrije drveta.

Slušači »Srednje tehničke škole« u Drvaru, predvodjeni po g. direkt. dru Beriću, bavili su se ovih dana u Zagrebu te su tom prilikom razgledali i »Šumarski Muzej« našeg Udruženja i Zavod za Uporabu Šuma.

Личне вијести

POSTAVLJENI SU:

Mihailo M. Petrović, za podšumara treće kategorije treće grupe Šumske Uprave u Valjevu.

Hofman Ivan, čehoslovački šumar, za kontrakt. podšumara II. kat. 5. grupe pri šum. upravi u Kavadaru.

Bogdanović Jelica, pripr. u ostavci Drž. Hip. Banke u Beogradu za admin. čin. II. kat. 5. grupe pri Gener. Direkciji Šuma.

Stilinović Slavko, djak za admin. čin. III. kategorije 4. grupe sres. šum. ref. u Tuzli.

Sekulić Kosta, dipl. šumski inž. za šum. inž. asistenta I. kat. 9. grupe pri Dir. Šuma u Skoplju.

Jurhier Franjo, dipl. šum. inž. za šumskog inž. asistenta I. kat. 9. grupe pri Dir. Šuma u Skoplju.

Puljizević Vladislav, svršeni maturant za rač. pripravnika II. kat. 5. grupe kod velikog Župana Dubrovačke Oblasti.

Piksa Ivan, sekretar Min. Pošta i Telegrafa za admin. čin. II. kat. 3. grupe pri Dir. Šuma u Sarajevu.

Milostić Tomislav, polic. pisad u ostavci za admin. čin. III. kat. 3 grupe kod Splitske Oblasti.

Kostić Milorad, svršeni djak Geodet. i Gradj. akad. prof. Andonovića, za geodetu III. kat. 4. grupe pri Dir. Šuma u Skoplju.

Nikolić Milutin, svršeni djak Geodet. i Gradj. akad. prof. Andonovića, za geodetu III. kat. 4. grupe pri Šumskoj upravi u Bitolju.

Bešić Bogdan, svršeni djak Geodet. i Gradj. akad. prof. Andonovića, za geodetu III. kat. 4. grupe pri Dir. Šuma u Aleksincu.

Milosavljević Vojislav, dipl. pravnik za pisara I. kat. 9. gr. pri pravnom odsjeku Gener. Dir. Šuma.

Stefanović Miloš, dipl. šum. inž. za šum. inž. asistenta I. kat. 9. grupe pri Dir. Šuma u Sarajevu.

Hvala Rajko, dipl. šum. inž. za šum. inž. asistenta I. kat. 9. grupe pri Dir. Šuma u Vinkovcima.

Krstanović Ilija, svršeni djak Geodet. i Gradj. akad. prof. Andonovića, za geodetu III. kat. 4. grupe pri Dir. Šuma u Skoplju.

Krivokapić Drago, svršeni djak Geometr. odsjeka Srednje tehničke škole u Beogradu za geodetu III. kat. 4. grupe pri Dir. Šuma u Skoplju.

Kovačević Marija, za admin. čin. III. kat. 4. grupe pri Dir. Šuma imov. općine Gradiške u Novoj Gradiški.

Stepančić Franjo, dipl. šum. inž. za šum. inž. asistenta i sres. šum. referenta na Korčuli.

Hobiš Mirko, svrš. maturant za admin. čin. II. kat. 4. gr. pri šum. upravi u Kraljevu.

Gavran Ljubomir, diplom. šum. inž. za šum. inž. asistenta I. kat. 9. grupe pri Šum. upravi u Teslići.

Sabo Matija, dipl. šum. inž. za šum. inžinjera I. kat. 8. grupe i sres. šum. referenta u Duvnu.

UNAPREDJENI SU:

Šivic Anton, za šum. nadsavjetnika I. kat. 3. grupe i obl. šum. referenta kod Ljubljanske Oblasti.

Obereigner Emil, za šum. nadsavjetnika I. kat. 4. grupe kod Ljubljanske oblasti.

Urbas Janko, za šum. nadsavjetnika I. kat. 4. grupe i obl. šum. referenta kod Mariborske oblasti.

Ekel Karlo, za višeg admin. savjetnika I. kat. 4. grupe i pravnog refer. kod Dir.Šuma u Ljubljani.

Kraut Igo, za šum. savjetnika I. kat. 6. grupe u Radovljici.

Ćimić Mihajlo, za admin. činov. III. kat. I. grupe pri šum. upravi u Prijepolju.

Gjurković Matija, za šum. inžinjera I. kat. 8. grupe i sres. šum. referenta u Jastrebarskom.

Gašić Gjuro, za šum. pis. oficiala III. kat. 2. grupe pri Dir. Šuma u Vinkovcima.

Popović Dušan, za šum. nadsavjetnika I. kat. 4. grupe pri Dir. Šuma u Srem. Mitrovici.

Začiranin Luka, za sekretara II. kat. 2. grupe pri insp. Šuma na Cetinju.

Marković Nedeljko, za okruž. šumara II. kat. 3. grupe pri Šum. Upravi u Leskovcu.

Sekis Proko, za šum. nadoficijala III. kat. 1. grupe pri Dir. Šuma u Apatinu.

PREMJEŠTENI SU:

Milan Pihler, šum. savjetnik prve kat. šeste grupe oblasnom šumarskom referentu Osječke Oblasti.

Zubović Jovan, šum. nadinž. I. kat. 7. grupe od Dir. Šuma u Sarajevu za sres. šum. referenta u Bihaću.

Vujačić Dušan, podšumar I. kat. 9. grupe iz Podgorice Šum. Upravi u Prištinu.

Pajc Mišo, šum. inž. asistent I. kat. 9. grupe iz Vukovara šum. upravi u Njemce.

Omanović Salih, šum. nadinž. I. kat. 7. grupe iz Prijedora za sres. šum. refer. u Nevesinje.

Amidžić Vukašin, šum. nadinž. I. kat. 7. grupe iz Trebinja za sres. šum. referenta u Prozoru.

Bulut Dane, šum. nadinž. I. kat. 7. grupe iz Konjica Šum. Upravi u Turbe.

Javor Milan, šum. nadinž. od Dir. Šuma u Sarajevu za sres. šum. referenta u Konjicu.

Javor Milan, šum. nadinž. I. kat. 7. grupe iz Konjica Direkciji Šuma u Sarajevu.

Rabin Radovan šum. inž. I. kat. 8. gr. iz Višegrada Direkciji Šuma u Sarajevo.

Zečević Vladimir, šum. inž. I. kat. 8. gr. iz Maglaja za sres. šum. ref. u Rogatici.

Rupčić Šimon, račun. ofic. II. kat. 3 grupe Dir. Šuma u Sarajevo za ekonoma iste Direkcije.

Vasić Petar, šumar. II. kat. 3. grupe iz Glamoča za sres. šum. ref. Bugojnu.

Hipša Bogoljub, šumar II. kat. 4. grupe iz Vozuće za sres. šum. ref. u Maglaju.

Jovičić Dimitrija, šum. inž. asistent I. kat. 9. grupe iz Prozora Direkciji Šuma u Sarajevo.

Balić Mehmed, šum. inž. asistent I. kat. 9. grupe iz Nevesinja za sres. šum. referenta u Prijedoru.

Čop Vjekoslav,, šum. inž. asistent I. kat. 9. grupe iz Gjevgjelije za sres. šum. ref. u Brčkom.

Novković Dušan, šum. inž. asistent I. kat. 9. grupe iz Han-Pijeska Direkciji Šuma u Sarajevo.

Marković Mirodrag, šum. inž. asistent I. kat. 9. grupe iz Apatina šum. upravi u Zavidović.

Lastrić Dragutin, šum. inž. asistent I. kat. 9. grupe iz Zavidovića šum. upravi u Teslića.

Hranilović Dane, šum. inž. I. kat. 8. gr. iz Kapele-Batrine za šefa šum. uprave u Hrv. Dubici.

Ervaćanin Miloš, šum. savjetnik I. kat. 6 grupe iz Jasenovca za sres. šum. refer. u Časmi.

Simčić Ivan, šum. nadinž. I. kat. 7. grupe iz Kičeva za šefa šum. uprave u Arangjelovcu.

Gjurgjić Teodor, šum. inž. I. kat. 8 grupe iz Morovića za šum. nadinž. I. kat. 7. grupe i šefa uprave u Kičevu.

Gložić Vladimir, šum. rač. savjetnik I. kat. 6. grupe iz Apatina Direkciji Šuma u Skoplju.

Novak Viktor, šum. inž. I kat. 8. grupe iz Ljubljane sreskom poglavarstvu u Krškom.

UMIROVLJEN JE:

Petković Pavao, nadoficijal III. kat. 2. grupe Direkcije Šuma u Zagrebu.

Broj: 7723-1926.

OGLAS DRAŽBE STABALA.

Na osnovu odobrenja Ministarstva Šuma i Rudnika od 10. februara 1926. broj 2919. kr. Direkcija žuma u Zagrebu prodavati će pismenom dražbom **dne 10. jula 1926. u 11 sati** osamgodišnje sječine u sjekoredu IV. okružje 1—5 i sjekoredu III. okružje 1—3 na području kr. šumske uprave u Jasenku, **u šumi na panju** uz naknadnu premjerbu obrojčenih jelovih 16.411 stabala, procijenjenih po prilici na 50.754 m³ tvoriva i 55.804 m³ goriva, zatim bukovih 40.440 stabala, procijenjenih po prilici na 26.952 m³ tvoriva i 108514 m³ goriva, te konačno javorovih 2937 stabala, procijenjenih po prilici na 2036 m³ tvoriva i 14.376 m³ goriva drva.

Isklična cijena 1 kubnom metru ustanovljuje se za jelovo tvorivo 26 Dinara, gorivo 2 Dinara, za bukovo i javorovo tvorivo 19 Dinara, a za gorivo 9 Dinara.

Žaobina 310.000 Dinara.

Dražba će se izvršiti po propisima zakona o Državnom Računovodstvu, a naročito se ističu ovi uslovi:

Sa 100 Dinara biljegovane i dobro zapečaćene ponude valja predati kod podpisane Direkcije najkasnije do 11 sati dana 10. jula 1926. Na omotu ponude ima biti jasno ispisano: »Ponuda za sječine, koje kr. Direkcija Šuma u Zagrebu prodaje na dražbi dana 10. jula 1926«. U ponudi mora nudioc da izjavi, da su mu svi uslovi dražbe i ugovora dobro poznati i da ih u cijelosti usvaja. Kod predavanja ponuda ima nudioc povjerenstvu predati i potvrdu (revers) blagajne podpisane Direkcije, da je položio gore označenu žaobinu, nadalje svjedočanstvo o svojoj nadmetačkoj sposobnosti i konačno uvjerenje, da je svoju radnju prijavio poreskim vlastima i platio porez za tekuće tromesečje. Ponude podnešene poslije odredjenog roka, nadalje brzojavne i konačno ponude, koje ne odgovaraju uslovima ovog oglasa, uslovima dražbe i ugovora neće se uzeti u obzir.

Ponuditi treba šumsku pristojbu:

a) za svaki obli kubni metar jelovog tvorivog drveta u šumi na panju u dinarima;

b) Za svaki obli kubni metar bukova i javorova tvoriva u šumi na panju u dinarima;

c) za svaki kubni metar jelovog ogrijevnog drva u šumi na panju u dinarima;

d) Za svaki obli kubni metar bukovog i javorovog ogrijevnog drva u šumi na panju u dinarima.

Kupovnina i prinosi kao i sve svote, koje rezultiraju iz dotičnih obračuna, platiti će se na temelju ponudjenih šumskih pristojba za cijelo vrijeme trajanja ugovora u dinarima na bazi tečaja, kojeg će dinar imati prema zlatnom švicarskom franku u Zürichu odnosno pod uvetima, navedenim u točki 4. ugovora.

Kod plaćanja svakog obroka kupovnine dužan je kupac uplatiti na iznos čitavog tog obroka još i ove doprinose:

a) U fond za pošumljenje 6 posto (šest procenata);

b) 0.2 posto (dvije desetine procenta) u ime doprinosa fondu za uzgajanje djece šumarskih činovnika.

Pravna pristojba na ugovor uplaćuje se prilikom uplate prvog obroka kupovnine i to na iznos čitave kupovnine, polučena na dan dražbe.

Rok za izradbu i izvoz ustanovljuje se do kraja decembra 1934. godine.

Ostali uslovi dražbe i uslovi ugovora mogu se viditi za uredovnog vremena kod kr. Direkcije Šuma u Zagrebu.

U Zagrebu, dne 5. juna 1926.

KR. DIREKCIJA ŠUMA.

Broj 7310—1926.

OGLAS DRAŽBE STABALA.

Kr. Direkcija šuma u Zagrebu prodavati će javnom pismenom dražbom dne **12. jula 1926. u 11 sati** u sedam prodajnih skupina ove sječe:

Na području kr. šumske uprave u Ogulinu.

Skupina I. U sjekoredu III. okružje 4/3 na panju jelovih 1885 stabala, procjenjenih na 3949 kub. m tvoriva i 3116 kub. m goriva, bukovih 1910 stabala, procjenjenih na 632 kub. m tvoriva i 3250 kub. m goriva, javorovih 35 stabala, procjenjenih na 48 kub. m tvoriva i 132 kub. m goriva, sve uz iskličnu cijenu od 254.678 dinara. Žaobina 26000 dinara.

Skupina II. U sjekoredu IV. okružje 3/3 na panju jelovih 1306 stabala, procjenjenih na 2791 kub. m tvoriva i 2232 kub. m goriva; bukovih 6274 stabala, procjenjenih na 3023 kub. m tvoriva i 8132 kub. m goriva, te javorovih 88 stabala, procjenjenih na 96 kub. m tvoriva i 138 kub.m goriva, sve uz iskličnu cijenu od 359.332 dinara. Žaobina 36000 dinara.

Na području kr. šumske uprave u Mrkopolju.

Skupina III. U sjekoredu III. okružje 4. čestice 23, 25, 27 i 28 na panju jelovih 1782 stabala, procjenjenih na 5425 kub. m tvoriva i 1352 kub. m goriva, bukovih 9979 stabala procjenjenih na 3209 kub. m tvoriva 7552 kub. m goriva, te javorovih 39 stabala, procjenjenih na 87 kub. m tvoriva, sve uz iskličnu cijenu od 457.088 dinara. Žaobina 46000 dinara.

Skupina IV. U sjekoredu III. okružje 5/29 na panju jelovih 1312 stabala, procjenjenih na 1441 kub. m tvoriva i 1426 kub. m goriva, bukovih 5029 stabala, procjenjenih na 739 kub. m tvoriva i 3683 kub. m goriva, te javorovih 25 stabala, procjenjenih na 17 kub. m tvoriva, sve uz iskličnu cijenu od 127.982 dinara. Žaobina 13000 dinara.

Na području kr. šumske uprave u Jasenku.

Skupina V. U sjekoredu V. okružje 2, na panju jelovih 252 stabala, procjenjenih na 765 kub. m tvoriva i 1002 kub. m goriva, bukovih 688 stabala, procjenjenih na 318 kub. m tvoriva i 1404 kub. m goriva, te javorovih 3 stabla, procjenjenih na 5 kub. m tvoriva i 7 kub. m goriva, sve uz iskličnu cijenu od 48346 dinara. Žaobina 5000 dinara.

Skupina VI. U sjekoredu VI. okružje 3, na panju jelovih 625 stabala, procjenjenih na 1386 kub. m tvoriva i 1256 kub. m goriva, bukovih 375 stabala, procjenjenih na 104 kub. m tvoriva i 765 kub. m goriva, te javorovih 9 stabala procjenjenih na 6 kub. m tvoriva i 8 kub. m goriva, sve uz iskličnu cijenu od 59733 dinara. Žaobina 6000 dinara.

Skupina VII. U sjekoredu VI. okružje 7, 8 i 9, na panju jelovih 355 stabala, procjenjenih na 381 kub. m tvoriva i 612 kub. m goriva, bukovih 883 stabala, procjenjenih na 277 kub. m tvoriva i 1175 goriva, te javorovih 22 stabala, procjenjenih na 15 kub. m tvoriva i 19 kub. m goriva, sve uz iskličnu cijenu od 40312 dinara. Žaobina 4100 dinara.

Dražba će se izvršiti po propisima zakona o Državnom Računovodstvu, a naročito se ističu ovi uslovi:

Sa 100 dinara biljegovane i dobro zapečaćene ponude valja predati kod podpisane Direkcije najkasnije do 11 sati dana 12. jula 1926.

Na omotu ponude ima biti jasno ispisano:

»Ponuda za sječine, koje kr. direkcija šuma u Zagrebu prodaje na dražbi dana 12. jula 1926.«

U ponudi mora nudioc da izjavi, da su mu svi uslovi dražbe i ugovora dobro poznati i da ih u cijelosti usvaja. Kod predavanja ponude ima nudioc povjerenstvu predati i potvrdu (revers) blagajne potpisane direkcije, da je položio gore označenu žaobinu, nadalje svjedočanstvo o svojoj nadmetačkoj sposobnosti i konačno uvjerenje, da je svoju radnju prijavio poreskim vlastima i platio porez za tekuće tromesečje. Žaobine imaju se kod blagajne direkcije šuma u Zagrebu predati najdulje do 10 sati dana 12.. jula 1926.

Ponude podnešene poslije odredjenog roka, nadalje brzojavne i konačno ponude, koje ne odgovaraju uslovima ovog oglasa, uslovima dražbe i ugovora, neće se uzeti u obzir.

Ponude se moraju sastavljati za svaku skupinu zasebice, pa se prema tome isključuju kumulativne ponude za više skupina. Ali jedna te ista ponuda može se državati i ponude za više sječina, nu u tom slučaju mora ponuda za svaku skupinu biti zasebice označena.

Kupovnina ima se platiti u četiri jednaka obroka i to: prvi obrok u roku od 14 dana od dana obavjesti, da je dražba odobrena, drugi obrok prije počet. izvoza prve četvrtine izrdjene robe, a najduže do 1. decembra 1926., treći obrok prije početka izvoza druge četvrtine izradjene robe, ali najduže do 1. aprila 1927. i četvrti obrok prije početka izvoza ostatka izradjene robe, ali najduže do 1. augusta 1927.

Kod uplate prvog obroka kupovnine, dužan je kupac platiti 6% u fond za pošumljenje i 0.2% za uzgojnu zakladu šumarskih činovnika od cijele kupovnine, te propisane pravne pristojbe na ugovor.

Rok za izradbu i izvoz ustanovljuje se do konca jula 1929 godine.

Ostali uslovi dražbe i uslovi ugovora mogu se viditi za vrijeme uredovnih sati kod kr. direkcije šuma u Zagrebu, te kod kr. šumskih uprava u Mrkoplju, Ogulinu i Jasenku.

U Zagrebu, dne 9. juna 1926.

Kr. direkcija šuma.

Број 1378 — 1926.

ОГЛАС.

Код шумске управе у Средњем продаваће се **дана 5. августа 1926. г. у 10 сати** пре подне путем јавне усмене и писмене дражбе 2.500 кубних метара јелових и оморових извала, сушика и оштећених стабала, која се налазе у шуми „Кошута“ одел 140—147.

Исклична цена изнаша 12 Динара 50 пара по кубном метру.

Сваки нудиоц мора пре почетка дражбе положити кауцију од 3.625·— Динара у новцу или вредносним папирима, који се примају код уговора са државом и таксену марку од 100·— Динара. Страни држављани полажу двоструку кауцију.

Досталац ће платити 6% од целокупне куповине у фонд за пошумљивање и све трошкове расписа лицитације.

Писмене понуде са кауцијом и таксеном марком од 100·— Динара треба послати запечаћене најкасније до 10 сати пре подне дана 5 августа шумској управи Средњем са ознаком на омоту „Понуда 2.500 куб. метара извала у шуми „Кошута".

Касније приспеле понуде и очитовања неће се уважити.

Свакоме је рефлектанту слободно дрво пре дражбе прегледати, а увети купње и продаје могу се сазнати код шумске управе у Средњем.

Министарство Шума и Рудника бира слободно између усмених и писмених понуда и може све без навода разлога одбити.

До решења везани су нудиоци за своје понуде.

Средње, дне 16. Јуна 1926.

Шумска Управа Средње.

Broj 4046-1926.

DRAŽBA HRASTOVIH I DRUGIH DRVETA.

dne 28. jula 1926. god.

Kr. Direkcija Šuma u Vinkovcima prodavaće na osnovu odobrenja Ministarstva Šuma i Rudnika od 22. maja br. 18910 **dne 28. jula 1926. god. u 11 sati** prije podne javnom ofertalnom licitacijom hrastova i druga drveta na dole navegenoj sečini kako sledi:

šumska uprava	Naziv sečine	Gradja		Gorivo			Procenbena vrednost	Površ. seče	Udaljenost od
		hrast	brest	hrast	brest	grab			
		m^3					Dinara	jut.	klm.
Nova radiška	Prašnik	70.261	2012	61.598	4309	384	43,268 412	498.64	Save 4 kl. želj. stan Okučani 7 klm.

1. Ponudjači imaju podneti najkasnije do 10 časova dana licitacije vadium kod blagajnice Kr. Direkcije Šuma u Vinkovcima u iznosu od 10 posto (deset) od procenbene vrednosti prema propisima čl. 88. Zakona o drž. Računovodstvu. Revers o položenom vadiumu, svedočanstvo o nadmetačkoj sposobnosti te uverenje da su radnju prijavili poreskim vlastima i platili porez za tekuće tromesečje, imaju takodjer do 10 časova dana licitacie predati predsedniku komisije za održavanje licitacije kod Kr. Direkcije Šuma u Vinkovcima.

2. Nakon toga, izmedju 10 i 11 sati dana licitacije predaju ponudjači komisiji pismene oferte, snabdevene sa 100 Dinara teksene marke; oferti moraju biti u valjano zapečaćenom zavoju i mora na njima biti jasno napisano: Ponuda na licitaciju hrastovih i drugih drveta od ponudjača N. N. U ponudi mora ponudjač da izjavi, da su mu svi uslovi prodaje kao i ugovora dobro poznati, da na njih u celosti pristaje i da im se pokorava.

Telegrafske ponude ili one, koje ne odgovaraju uslovima licitacije ne uzimaju se u obzir.

Licitacija počima u 11 sati.

3. Kupovina i doprinosi na istu plaća se kod blagajne Kr. Direkcije Šuma u Vinkovcima u četiri jednaka obroka i to prvi najkasnije u roku od 14 dana od dana saopštenja, da je licitacija odobrena, ostali obroci u razmaku od 2 meseca jedan za drugim.

Uplata kupovnine i doprinosa dozvoljava se i u roku od tri godine u jednakim godišnjim obrocima na taj način, da dostalac uplati prvi obrok kupovnine u roku od 14 dana nakon odobrenja ugovora, a ostala dva obroka 1. marta 1927., i 1. marta 1928. godine.

Za drugi i treći obrok kupovnine ima kupac platiti 12 posto zateznih kamata počam od dana propisane uplate prvog obroka kupovnine.

Na kupovninu plaća kupac 10.2 posto u ime raznih taksa i doprinosa.

4. Rok za izradu drveta i izvoz robe traje do konca marta 1929. god.

5. Svi podrobniji uslovi licitacije mogu se saznati za radnog vremena kod Kr. Direkcije Šuma u Vinkovcima te kr. šumske uprave u Novoj Gradiški.

V i n k o v c i, dana 10. juna 1926. godine.

KR. DIREKCIJA ŠUMA.

Što neznaš pitaj Univerzalni informativni Biro **„ARGUS"**
Knez Mihailova ul. 35. Tel. 6-25 **Beograd** (Pasaž Akademije Nauka)

Dioničarsko društvo za eksploataciju drva

Zagreb, Trg N br. 3.
Telefon 16-34, 12-38
Brzojavi: „EXPLOITAT"

Parna pilana i tvornica parketa
VIROVITICA, KRUŠEVAC

Prodajni ured BANJA-LUKA

Proizvadja i eksportira:

hrastovu robu, parenu i neparenu bukovinu, mekanu rezanu gradju, gorivo drvo te parkete

Société Anonyme d' Exploitation forestière

Zagreb, Trg N br. 3.
Téléphone 16-34, 12-38
Télégrammes: „EXPLOITAT"

Scierie à vapeur et fabrique de parquets VIROVITICA, KRUŠEVAC

Bureau de vente BANJA-LUKA

Produit et exporte:

matériaux en chêne, hêtre étuvé et non étuvé, bois tendre matériaux de construction, matériaux sciés et bois pour chauffage et parquets.

KR. PRODAJA BARUTA
INDUSTRIJA ORUŽJA

BOROVNIK i VRBANIĆ
ZAGREB

Jurišićeva ul. 9.

Prodaja svakovrsnog oružja, municije lovačkih potrepština.

Obavlja svakovrsne popravke, koji spadaju u puškarsku struku, kao i montiranje dalekozora

Vlastita tvornica pušaka u Borovlju (Ferlach).

Prodaja na veliko i na malo.

„SLAVEKS“

dion. dr. za šumsku industriju, Zagreb.

Proizvada i eksportira: Rezanu hrastovinu najbolje slavonske kakvoće sa pilane Brod n./S. Parenu i neparenu bukovu gradju znamenite kakvoće sa pilane Pakrac.

„SLAVEKS“

société anonyme d' exploatation forestière, Zagreb.

Produit et exporte: Sciage Chêne, de meilleure qualité de Slavoniê de sa scierie de Brod s./S. Sciage Hêtre de la célèbre provenance de Pakrac de sa scierie de Pakrac (Slavonie) Etuvagé égal. Usine de talons en bois de Hêtre.

Vrlo poznata

trušnica

Jul. Stainer, Wienerneustadt, Austrija

razašilje u najboljoj vrsnoći i najvećoj klijavosti sve vrsti

šumskog sjemenja

sa zajamčenim porijeklom, kao jele, bijelog i crnog bora i t. d. iz Jugoslavije.

Cijenici se šalju na zahtjev.

Adressa za brzojave:

Samenstainer, Wienerneustadt.

Našička tvornica tanina i paropila d. d.

Centrala

ZAGREB

Mažuranićev trg 23.

Parne pilane: Sušine-Gjurgjenovac, Ljeskovica, Andrijevci, Podgradci i Karlovac.

Tvornica tanina, parketa, bačava, pokućtva u Sušine-Gjurgjenovcu, **tvornica škatulja i ljuplјene robe** u Podgradcima, **impregnacija drva** u Karlovcu.

Drach Industrija drva d. d.

Središte: SISAK **Podružnica: VIROVITICA**

Pilana: Caprag i Virovitički Antunovac

Telefon: Sisak broj 14 **Telefon Virovitica broj 15**

Proizvodnja svakovrsnog hrastovog, bukovog, jasenovog i brestovog materijala, gradje za željeznice i dužica.

Šumska industrija

Filipa Deutscha Sinovi

Vrhovčeva ul. 1 **ZAGREB** **Telefon broj 47**

Parna pilana u Turopolju.

Export najfinije hrastovine. Na skladištu ima velike količine potpuno suve hrastove gradje svih dimenzija. UTEMELJENO GODINE 1860.

Dosada izašla izdanja:

Br. 1. Ugrenović: „Iz istorije našeg šumarstva“ . Din 10·—

Br. 2. Perušić: „Krajiške Imovne Općine“ . . Din 10·—

Бр. 3. Петровић: „Шуме и шумска привреда у Македонији“ . . . . . Дин 15·—

Br. 4. Hufnagl-Veseli-Miletić: „Praktično uređivanje šuma . . Din 20·—

U nakladi Jug. Šum. Udruženja štampano:

Угреновић: „Закон о шумама“ . . . . . Дин 20·—

Ugrenović: Šumarsko-politička osnovica Zakona o Šumama“. . . . . Din 30·—

Ružić: „Zakon o šumama“. . . . . Din 50·—

„Gozdarstvo v Sloveniji“, za članove . . . . . Din 30·—
za nečlanove . . . . . Din 45·—

Levaković: „Dendrometrija“ (za djake 70 Din)
za članove . . . . . Din 78·—
za nečlanove . . . . . Din 100·—

Nenadić: „Računanje vrijednosti šuma“ (za djake 70 Din) za članove . . . . . Din 78·—
za nečlanove . . . . . Din 100·—

Knjige se naručuju kod „Jugoslovenskog Šumarskog Udruženja“, Zagreb, Vukotinovićeva ulica 2.

ŠTAMPARIJA
GLAVNOG SAVEZA SRPSKIH ZEMLJORADNIČKIH ZADRUGA U ZAGREBU
Branko Miletić Bogovićeva ul. 7.